

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

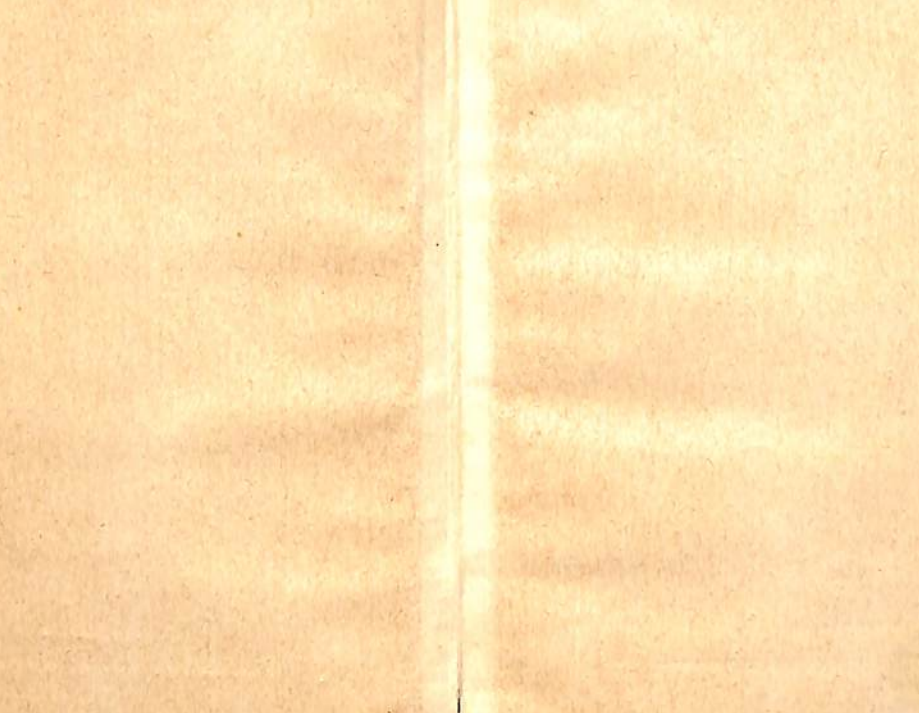
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

21629

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ

21629

Կ Ի Ր Ք

Ա. Ղ. Օ Ր. Ե Յ

Ո Ր Կ Ո Ձ Ի

Կ Ի Պ Ր Ի Ա Ն Ո Ս

Վ. Ա. Ս. Ե.

Ա Մ Ե Ն Ա Յ Ն Ա Ջ Գ Պ Ա Տ Ա Հ Ա Ր Ա Յ

Ո Ր Ք Կ Ի Ր

Ի Վ Ե Ր Ա Յ Մ Ա Ր Գ Ո Յ

Բ. Տ Գ Ա Գ Դ Ո Ւ Ք Ի Ի Ն

Ի Տ Գ Ա Ր Ա Ն Ի Ա Յ Ա Բ Ե Ն Ա Կ Ա Ն Ս. Ա Ք Ո Ւ Ո Յ

Ս Ր Բ Ո Յ Յ Ա Կ Ո Վ Բ Ե Ա Ն Յ

Յ Ե Ր Ո Ւ Ս Ա Ղ Է Մ

1901

ՏՊԱԳՐԵԱԼ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ Ա.

ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ

ՊԱՏՐԻԱՐԻԻ ՍՐԲՈՅ ԵՐՈՒՍԱԴԷՄԻ

Տ. ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԻՈՒԹԵԱՆ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

Տ. ՄԱՂԱՔԻԱՅ

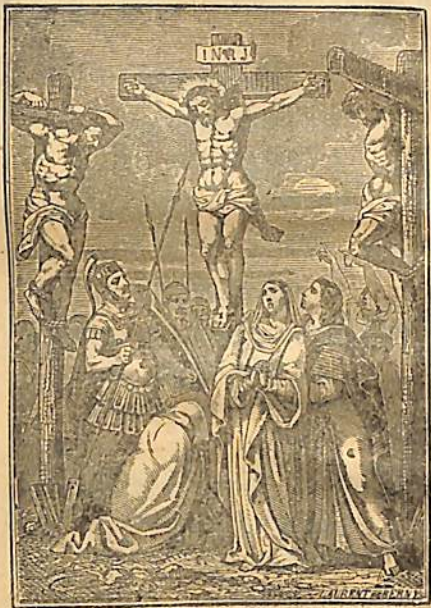
ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՊԵՅՈՒԿԱՆ

ՊԵՏԵՆԱԴՐԱՆ

1952

Հայր, բո՛ղ դոցա, յգի ոչ գիտեն
գինչ գործեն:

ԱՂՕԹՔ ՊԻՏԱՆԻՔ

ԻԻՐԱՔԱՆՁԻԻՐ ԱՆՁԻՆ
ՀԱԻԱՏԱՑԵԼՈՅ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ

ԱՐԱՐԵԱԼ

Սրբոյն Ներսիսի Շնորհալոյ
Հայոց Կարողիկոսի :

ՀԱԻԱՏՈՎ խոստովանիմ
և երկիր պագանեմ քեզ՝ Հայր
և Որդի և սուրբ Հոգի, անեղ

և անմահ բնութիւն, արարիչ
հրեշտակաց և մարդկան և ա-
մենայն եղև լոյց . և ողորմեան
քո արարածոց եւ ինձ բազ-
մամեղիս :

Հաւատով խոստովանիմ, եւ
երկիր պաղանեմ քեզ՝ ան-
բաժանելի լոյս, միասնական
սուրբ Երրորդութիւն եւ մի
Աստուածութիւն, արարիչ
լուսոյ և հալածիչ խաւարի,
հալածեան ՚ի հոգւոյ իմմէ ըզ-
խաւար մեղաց և անգիտու-
թեան, և լուսաւորեան զմիտս
իմ ՚ի ժամուս յայսմիկ աղօ-
թել քեզ ՚ի հաճոյս եւ բն-
դունիլ ՚ի քէն զինդրուածս

իմ . և ողորմեան քո արարածոց
և ինձ բազմամեղիս :

Հայր երկնաւոր Աստուած
ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զՈր-
դիւ քո սիրելի ՚ի ինդիր մա-
լոյրեալ ոչխարին, մեղայ յեր-
կինս և առաջի քո ընկալ զիս
որպէս զանառակ որդին, եւ
զգեցն ինձ զպատմութեանն
զառաջին՝ զոր մերկացոյց մե-
ղօք . և ողորմեան քո արարածոց
և ինձ բազմամեղիս :

Որդի Աստուծոյ Աստուած
ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար ՚ի
հայրական ծոցոյ, և առ եր մար-
մին ՚ի որբոյ կուսէն Մարիա-
մայ, վասն մերոյ փրկութեան

խաչեցար, թաղեցար և յարեար 'ի մեռելոց և համբար ձար փառօք առ Հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո. յիշեան զիս որպէս զաւաղակն՝ յորժամ գաս արքայութեամբ քով. և ողոր:

Հոգի Աստուծոյ Աստուած ճշմարիտ՝ որ իջեր 'ի Յորդանան և 'ի վերնատունն, և լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ աւաղանին, մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեան զիս վերստին Աստուածային հրով քով՝ որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զառաքեալն, և ողոր:

Անեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ

մտօք իմովք, հոգւով և մարմնով իմով. մի յիշեր զմեզս իմ զառաջինս վասն անուանդ քոյ սրբոյ. և ողոր:

Տեսող ամենայնի՝ մեղայ քեզ խորհրդով բանիւ և գործով. ջնջեան զձեռագիր յանցանաց իմոց, և գրեան զանուն իմ 'ի գպրութեան կենաց. և ողոր:

Քննող գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամայ եւ ակամայ, գիտութեամբ և անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեան մեղաւորիս, զի 'ի ծննդենէ սուրբ Աւաղանին մինչև ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Աստուածութեանդ քոյ զգայարանօք

խմովք, և ամենայն անդամօր
մարմնոյս, և ողոր:

Ամենախնամ Տէր՝ դիր պահա-
պան աչաց իմոց զերկիւղքս
սուրբ՝ ոչ եւս հայիլ յառատ,
և ախանջաց իմոց՝ ոչ ասորժել
լսել զբանս չարութեան, եւ
բերանոյ իմոց՝ ոչ խօսիլ զս-
տութիւն, և սրտի իմոց՝ ոչ
խորհիլ զչարութիւն, և ձե-
ռաց իմոց՝ ոչ գործել զանի-
բաւութիւն, և ստից իմոց՝
ոչ գնալ ՚ի ճանապարհս անօ-
րէնութեան, այլ ուղղեան
զչարժումն սոցա լինիլ միշտ
լատ պատուիրանաց քոց յա-
մենայնի, և ողոր:

Հուր կենդանի Քրիստոս՝ զհուր
սիրոյ քոյ զոր արկեր յերկիր,
բորբոքեան յանձն իմ, զի այ-
րեացէ զախտ հոգւոյ իմոյ, և
սրբեացէ զխիղճ մտաց իմոց, և
մաքրեացէ զմեղս մարմնոյ իմոյ,
և վառեացէ զպոս գիտութեան
քոյ ՚ի սրտի իմում, և ողոր:

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս՝

տո՛ւր ինձ իմաստութիւն ըզ-
բարիս խորհիլ և խօսիլ և գոր-
ծել առաջի քո յամենայն ժամ:
'ի չար խորհրդոց, 'ի բանկոց և
'ի գործոց փրկեան զևս, և ողոր-
կամեցող բարեաց Տէր կամա-
բար՝ մի թողուր զևս 'ի կամս
անձին իմոյ գնալ. այլ առաջ-
նորդեան ինձ լինիլ միշտ ըստ
կամաց քոց բարեփրաց, և ու:
Արքայ երկնաւոր՝ տո՛ւր ինձ
զարքայութիւն քո՝ զոր խոս-
տացար սիրելեաց քոց, և զօ-
րացն զսիրտ իմ՝ ատել զմեզս,
և սիրել զբեզ միայն, և առ-
նել զկամս քո. և ողորմեան քո
արարածոց և ինձ բազ:

Խնամող արարածոց՝ պահեան
նշանաւ Խաչի քոյ զհոգի եւ
զմարմին իմ՝ 'ի պատրանաց
մեղաց, 'ի փորձութեանց դի-
ւաց, և 'ի մարդոց անիրաւաց,
և յամենայն վտանգից հոգւոյ
և մարմնոյ. և ողոր:

Պահապան) ամենայնի Քրիս-
տոս՝ աջ քո հովանի լիցի 'ի
վերայ իմ՝ 'ի տուէ և 'ի գիշե-
րի, 'ի նստիլ 'ի տան, 'ի գնալ
'ի ճանապարհ, 'ի ննջել և 'ի

յառնել, զի մի երբէք սասա-
նեցայց. և ողոր:

Աստուած իմ՝ որ բանաս ըզ-
ձեռն քո, և լնուս զամենայն
արարածս ողորմութեամբ
քով, քեզ յանձն առնեմ՝
զանձն իմ. դու հոգան եւ
պատրաստեան զպէտս հոգւոյ
և մարմնոյ իմոյ յայսմ հետէ
մինչև յաւիտեան. և ողոր:

Գարձուցիչ մօլորելոց՝ դարձն
զես ՚ի չար սովորութեանց ի-
մոյ ՚ի բարի սովորութիւն. և
բեւեռեան ՚ի հօշի իմ զսա-
կալի օր մահուն, և զերկիւզ
գեհենին, և զտէր արքայու-
թեանն, զի զըջայայց ՚ի մե-

զայց և գործեցից զարդարու-
թիւն. և ողոր:

Աղբիւր անմահութեան՝ աղ-
բերացն՝ ՚ի սրտէ իմմէ զարտա-
սուս ապաշխարութեան որպէս
պոռնկին, զի լուացից զմեզս
անձին իմոյ յառաջ քան զելա-
նելն իմ՝ յաշխարհէս. և ողոր:

Պարգեւելիչ ողորմութեան՝
պարգեւեան ինձ ուղղափառ
հաւատով և բարի գործով,
և սուրբ մարմնոյ և արեան
քոյ հաղորդութեամբ՝ գալ
առ քեզ. և ողոր:

Բարերար Տէր՝ հրեշտակի
բարւոյ յանձն արասցես զես
բաղցրութեամբ աւանդել

21629 32591

ՀԱՅԿԱՆ
ՄԱՏԻՆԱՆ
ՊՐԻՆՏԵՐ

զհոգի իմ, և անխռով անցու-
ցանել ընդ չարութիւն այ-
սոցն՝ որք են 'ի ներքոյ երկ-
նից . և ողոր :

Լայս ճշմարիտ Քրիստոս՝ ար-
ժանաւորեան զհոգի իմ ուրա-
խութեամբ տեսանել զլայս
փառաց քոց 'ի կոչման ա-
ւուրն, եւ հանգչիլ յուսով
բարեաց յօթեւանս արդա-
րոց՝ մինչեւ յօր մեծի գա-
լտեան քոյ . և ողոր :

Դատաւոր արդար՝ յորժամ
գաս փառօք Հօր՝ դատել
զկենդանիս և զմեռեալս, մի
մտաներ 'ի դատաստան ընդ
ճառայի բում, այլ փրկեան զիս

'ի յաւիտենական հրոյն, եւ
լսելի արան ինձ զերանաւէտ
կոչումն արդարոց յերկնից
արքայութիւնդ . և ողոր :

Ամենողորմ Տէր, ողորմեան
ամենայն հաւատացելոց 'ի
քեզ, իմոց և օտարաց, ծանօ-
թից և անծանօթից, կենդա-
նեաց և մեռելոց. շնորհեան և
թշնամեաց իմոց և ատելեաց
զթողութիւն՝ որ առ իս յան-
ցանացն, և դարձն զնոսա 'ի
չարեացն՝ զոր ունին վասն իմ,
զի ողորմութեանդ բում ար-
ժանի եզլիցին . և ողոր :

Փառաւորեալ Տէր, ընկալ զա-
ղաչանս ճառայիս քո, և կա-

տարեւմ ՚ի բարի գինեգրուածս
խմ բարեխօսութեամբ սրբ-
բուհւոյ Ատուածածնին, և
Յովհաննու Մկրտչին, և սրբոյն
Ստեփաննոսի նախապիպային, և
սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսա-
ւորչին, և սրբոյ Առաքելոյ,
Մարգարէից, Վարդապետաց,
Մարտիրոսաց, Հայրապետաց,
Ճգնաւորաց, Կուսանաց, Մի-
անձանց, և ամենայն Սրբոց
քոց երկնաւորաց և երկրա-
ւորաց: Եւ քեզ փառք և եր-
կրպոգութիւն սնբաժանելի
սուրբ Երրորդութեանդ յա-
ւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԱՂՕԹԻՒ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Անսկիզըն Աստուած՝ ա-
նեղ Աստուած՝ անիմանալի
Աստուած՝ անպարսպբելի Աս-
տուած՝ անծխն Աստուած՝ ա-
մենաբաց Աստուած՝ ամենա-
բարիչ Աստուած՝ ամենաբփի
Աստուած՝ ամենազէա Աս-
տուած՝ ամենարաւ Աստուած՝

ամենադատ Աստուած՝ ամե-
նամեծ Աստուած՝ ամենաղ-
բիւր Աստուած՝ ամենարմատ
Աստուած՝ ամենարձակ Աս-
տուած՝ ամենաայց Աստուած՝
ամենաայցելու Աստուած՝ ա-
մենազղու Աստ. ամենազղիչ
Աստ. ամենասաց Աստուած՝
ամենարթուն Աստուած՝ ա-
մենաբաւ Աստուած՝ ամենա-
բարձրեալ Աստուած՝ ամենա-
բերկրեալ Աստուած՝ ամենա-
բաւական Աստուած՝ ամենա-
բարի Աստուած՝ ամենաբոյժ
Աստուած՝ ամենաբուժիչ Աս-
տուած՝ ամենաբուղիս Աս-
տուած՝ ամենաբաշխ Աս-

տուած՝ ամենաբաշխող Աստուած՝ ամենագով Աստուած՝ ամենագովելի Աստուած՝ ամենագովեալ Աստուած՝ ամենագութ Աստուած՝ ամենագութած Աստուած՝ ամենագտիչ Աստուած՝ ամենագանձ Աստուած՝ ամենագորով Աստուած՝ ամենայար Աստուած՝ ամենադատաւոր Աստուած՝ ամենադաւանեալ Աստուած՝ ամենագիր Աստուած՝ ամենագարման Աստուած՝ ամենագարմանիչ Աստուած՝ ամենաեղերիչ Աստուած՝ ամենաերբ Աստուած՝ ամենազօր Աստուած՝ ամենազօրեղ Աստուած՝

տուած՝ ամենազարդ Աստուած՝ ամենազարդարող Աստուած՝ ամենազարդարիչ Աստուած՝ ամենսցեղ Աստուած՝ ամենափրկիչ Աստուած՝ ամենաէն Աստուած՝ ամենաէակ Աստուած՝ ամենաերկինք Աստուած՝ ամենասուրբ Աստուած՝ ամենազորմ Աստուած՝ ամենամեծ Աստուած՝ ամենամարուր Աստուած՝ ամենաընտրող Աստուած՝ ամենաընդունակ Աստուած՝ ամենսընդունող Աստուած՝ ամենաըզձումն Աստուած՝ ամենաթագ Աստուած՝ ամենաթագաւոր Աստուած՝ ամենաժառանգ

Աստուած՝ ամենախշևան Աս-
 տուած՝ ամենախշևոզ Աս-
 տուած՝ ամենախմաստ Աս-
 տուած՝ ամենախրաւ Աս-
 տուած՝ ամենալոյս Աստուած՝
 ամենալիր Աստուած՝ ամենա-
 լրումն Աստուած՝ ամենախը-
 նամ՝ Աստուած՝ ամենախնա-
 մոզ Աստուած՝ ամենախօս Աս-
 տուած՝ ամենախրատ Աս-
 տուած՝ ամենախորին Աս-
 տուած՝ ամենախորհուրդ Աս-
 տուած՝ ամենածագումն Աս-
 տուած՝ ամենաժաւալ Աս-
 տուած՝ ամենակալ Աստուած՝
 ամենակիր Աստուած՝ ամե-
 նակրող Աստուած՝ ամենա-

կայծ Աստուած՝ ամենակա-
 տար Աստուած՝ ամենակոչ
 Աստուած՝ ամենակէտ Աս-
 տուած՝ ամենահաս Աստուած՝
 ամենահասու Աստուած՝ ամե-
 նահաստատ Աստուած՝ ամե-
 նահաստատիչ Աստուած՝ ա-
 մենաձիր Աստուած՝ ամենա-
 ձեռն Աստուած՝ ամենաձե-
 ռընտու Աստուած՝ ամենա-
 ղեկավար Աստուած՝ ամենա-
 զամբար Աստուած՝ ամենա-
 ճարակ Աստուած՝ ամենաճա-
 ռագայթ Աստուած՝ ամենա-
 ճշմարիտ Աստուած՝ ամենա-
 մաքրիչ Աստուած՝ ամենա-
 մարդ Աստուած՝ ամենամար-

զիչ Աստուած՝ ամենայարոյց
 Աստուած՝ ամենայառաջ Աս-
 տուած՝ ամենօրէք Աստուած՝
 ամենայորդոք Աստուած՝ ա-
 մենայորդորիչ Աստուած՝ ա-
 մենայոյս Աստուած՝ ամենա-
 շարժ Աստուած՝ ամենաշուրջ
 Աստուած՝ ամենաշահ Աս-
 տուած՝ ամենաշահաւոր Աս-
 տուած՝ ամենաշէն Աստուած՝
 ամենասուղորդ Աստուած՝ ա-
 մենասուղիչ Աստուած՝ ամե-
 նաութեղ Աստուած՝ ամենա-
 ուրդ Աստուած՝ ամենաշա-
 փող Աստուած՝ ամենասպա-
 տիւ Աստուած՝ ամենապար-
 գեւ Աստուած՝ ամենասաս-

տիչ Աստուած՝ ամենապարզ
 Աստուած՝ ամենապարզիչ Աս-
 տուած՝ ամենապահ Աստուած՝
 ամենապահող Աստուած՝ ա-
 մենապարպրող Աստուած՝
 ամենապայծառ Աստուած՝ ա-
 մենապարոյր Աստուած՝ ամե-
 նաջահ Աստուած՝ ամենաջան
 Աստուած՝ ամենաջամբ Աս-
 տուած՝ ամենառատ Աս-
 տուած՝ ամենառատացուցիչ
 Աստուած՝ ամենաարբիչ Աս-
 տուած՝ ամենատահման Աս-
 տուած՝ ամենատահմանիչ Աս-
 տուած՝ ամենատանձ Աստուած՝
 ամենատանձող Աստուած՝ ա-
 մենափիւռ Աստուած՝ ամե-

նասուն Ստուած՝ ամենա-
վարժիչ Ստուած՝ ամենա-
վարիչ Ստուած՝ ամենամաք-
րիչ Ստուած՝ ամենավայե-
լուչ Ստուած՝ ամենատէր
Ստուած՝ ամենատիրող Աս-
տուած՝ ամենատեղ Ստուած՝
ամենատու Ստուած՝ ամե-
նստօն Ստուած՝ ամենատես
Ստուած՝ ամենատեսուչ Աս-
տուած՝ ամենապատիւ Աս-
տուած՝ ամենաբուն Ստուած՝
ամենաբարիչ Ստուած՝ ա-
մենացօղ Ստուած՝ ամենա-
ցայտ Ստուած՝ ամենացայ-
տող Ստուած՝ ամենացոյգ
Ստուած՝ ամենացնծութիւն

Ստուած՝ ամենացանկ Աս-
տուած՝ ամենացանկալի Աս-
տուած՝ ամենափառք Աս-
տուած՝ ամենափայլ Ստուած՝
ամենափայլող Ստուած՝ ա-
մենափայլեալ Ստուած՝ ա-
մենափայլիչ Ստուած՝ ամե-
նափոյժ Ստուած՝ ամենա-
փրկող Ստուած՝ ամենա-
փրկիչ Ստուած՝ ամենաբաւ
Ստուած՝ ամենաբաւիչ Աս-
տուած՝ ամենաբարող Աս-
տուած՝ ամենաբարողիչ Աս-
տուած՝ անճառ Ստուած՝
անճառարքայ Ստուած՝ ան-
ճառարքայութիւն Ստուած՝
անճառաղատութիւն Ստուած՝

անճառաղբիւր Աստուած՝ ան-
 ճառարարիչ Աստուած՝ ան-
 ճառապե՛նիսղ Աստուած՝ ան-
 ճառարփի Աստուած՝ անճառ-
 ահաւոր Աստուած՝ անճառա-
 խոր Աստուած՝ անճառաբարի
 Աստուած՝ անճառաբաց Աս-
 տուած՝ անճառաբուղիս Աս-
 տուած՝ անճառազու՛թ Աս-
 տուած՝ անճառաղօր Աստուած՝
 անճառիմաստ Աստուած՝ ան-
 ճառալուր Աստուած՝ անճա-
 ռածագ Աստուած՝ անճառա-
 գող Աստուած՝ անճառողորմ
 Աստուած՝ անճառաչափ Աս-
 տուած՝ անճառասպատիւ Աս-
 տուած՝ անճառազեհ Աս-

տուած՝ անճառափառ Աս-
 տուած՝ անճառափայլ Աս-
 տուած՝ անախտ Աստուած՝
 անեղբ Աստուած՝ անեղծ
 Աստուած՝ անըմբռնելի Աս-
 տուած՝ անժամանակ Աս-
 տուած՝ անլուելի Աստուած՝
 անխարդախ Աստուած՝ ան-
 ծայր Աստուած՝ անետղ Աս-
 տուած՝ անհասանելի Աս-
 տուած՝ անլօզելի Աստուած՝
 անմեկնելի Աստուած՝ անյի-
 շաչար Աստուած՝ աննինջ Աս-
 տուած՝ անչարժ Աստուած՝
 անտխակալ Աստուած՝ ան-
 պատմելի Աստուած՝ անկո-
 խելի Աստուած՝ աննեղելի

Ատուած՝ անօրինակ Աստուած :

Բարի Ատուած՝ բարեմիտ Ատուած՝ բարի բնութիւն Ատուած՝ բարեաց բարի Ատուած՝ բարեգուժ Ատուած՝ բարեբաշխ Ատուած՝ բարեբարոյ Ատուած՝ բարեխորհուրդ Ատուած՝ բարեաց պարգեւող Ատուած՝ բարեսէր Ատուած :

Գովեալ Ատուած՝ գերիվերոյ Ատուած՝ գերազարդ Ատուած՝ գոհաբանեալ Ատուած՝ գերապանծ Ատուած՝ գեղեցիկ Ատուած՝ գերագոյն Ատուած՝ գոյացուցիչ

Ատուած :

Պատաւոր Ատուած՝ դատաւորաց դէտ Ատուած՝ դիտապետ Ատուած՝ դատաւորիչ Ատուած՝ դաւանեալ Ատուած՝ դասուց վերնոյ Ատուած՝ դեղ կենաց Ատուած՝ դատախարակող Ատուած՝ դրախտ Ատուած :

Էրբորդութիւն Ատուած՝ երկինք Ատուած՝ երկրաւորաց Ատուած՝ երկրաւորաց Ատուած :

Զօրաւոր Ատուած՝ զօրեղ Ատուած՝ զուարթնոց Ատուած՝ զարդարող Ատուած՝ զարմանք Ատուած՝ զարմա

նալի Աստուած՝ զարհուրելի
Աստուած՝ զարդաչին Աս-
տուած :

Էրեակ և մի Աստուած՝ էրա-
նեայ Աստուած՝ էական Աս-
տուած՝ էացուցիչ Աստուած՝
էութիւն Աստուած :

Թագաւորաց Աստուած՝ Թա-
գեայ Աստուած՝ Թողիչ մե-
ղաց Աստուած՝ Թողելաց յա-
րութիւն Աստուած՝ Թշնա-
մեաց սատակիչ Աստուած :

Ժառանգութիւն Աստուած՝
ժամանակեայ Աստուած՝ ժա-
մանող Աստուած՝ ժամանա-
կաց Աստուած :

Ի սկզբանէ Աստուած՝ ինքնա-

կամ Աստուած՝ ինքնագոյն Աս-
տուած՝ ինքնակալ Աստուած՝
ինքնատար Աստուած՝ ինքնա-
կորոզ Աստուած՝ ինքնիշխան
Աստուած՝ իշխող Աստուած՝
ի բարձունս Աստուած՝ իմա-
նալի Աստուած :

Լոյս Աստուած՝ լոյս անատուեր
Աստուած՝ լոյս Թափանցիկ
Աստուած՝ լուսաղգեսա Աս-
տուած՝ լուսաւորիչ Աստուած՝
լուսաղարդ Աստուած՝ լու-
սասու Աստուած՝ լուսաճեմ
Աստուած՝ լսող Աստուած՝ լի-
ութիւն Աստուած՝ լցուցիչ
Աստուած :

Խոր անքնին Աստուած՝ Խա-

զազու թիւն Աստուած՝ խա
 զազարար Աստուած՝ խնամող
 Աստուած՝ խնամիչ Աստուած՝
 խրատիչ Աստուած՝ խանգա
 զատող Աստուած՝ խորհուրդ
 Աստուած՝ խորհրդապետ Աս
 տուած՝ խնդրուած Աստուած՝
 խորհրդագէտ Աստուած՝
 խնդրող Աստուած՝ խնարհ
 Աստուած :

Ծագումնի Աստուած՝ ճնող
 Աստուած՝ ծագող Աստուած՝
 ծարաւելոց Աստուած՝ ծա
 նուցեալ Աստուած՝ ծանու
 ցիչ Աստուած՝ ծառայից աէր
 Աստուած՝ ծածկատես Աս
 տուած՝ ծածկագէտ Աստուած՝

ճայր Աստուած :
 Կենդանի Աստուած՝ կենդա
 նարար Աստուած՝ կենդանա
 տու Աստուած՝ կենդանացու
 ցիչ Աստուած՝ կերակրող Աս
 տուած՝ կամարար Աստուած՝
 կեանք Աստուած՝ կամեցող
 բարեաց Աստուած՝ կատար
 եալ Աստուած՝ կառավարող
 Աստուած՝ կուրաց լուսատու
 Աստուած :

Հայր Աստուած՝ հօր որդի՝ Աս
 տուած՝ հոգի սուրբ Աստուած՝
 հաւատ Աստուած՝ համերց
 լեղուատու Աստուած՝ հոգեց
 ազատիչ Աստուած՝ հրածորան
 Աստուած՝ հրաւիրող Աս

տուած՝ հինաւ ուրց Աստուած՝
հարուստ Աստուած՝ հանուրց
Աստուած՝ հաւտտարիմ՝ Աս-
տուած՝ տուած՝ տուած
Չայն Աստուած՝ ձայնոյ Աս-
տուած՝ ձեռնտու Աստուած՝
ձայնից լսող Աստուած՝ ձիր
Աստուած՝ ձիրարաշխ Աս-
տուած՝ տուած
Ղեկավար Աստուած՝ ղեկու-
պետ Աստուած՝ ղամպար
Աստուած՝
Ջշմարիտ Աստուած՝ ճշմար-
տութիւն Աստուած՝ ճշմար-
տասեր Աստուած՝ ճարտարա-
պետ Աստուած՝ ճառագայթ
Աստուած՝ ճառագայթեալ

Աստուած՝ ճախ Աստուած՝
ճաշակ Աստուած՝ ճար Աս-
տուած՝ ճանապարհ կենաց
Աստուած՝ ճանապարհ բա-
րեաց Աստուած՝ ճառ Աս-
տուած՝ ճռում Աստուած՝
Մեծարեալ Աստուած՝ մե-
ծապատիւ Աստուած՝ մարբիչ
Աստուած՝ մարբութիւն Աս-
տուած՝ մարբող Աստուած՝
մահու լուծանող Աստուած՝
մեղաւորաց դարձ Աստուած՝
Յայտնութիւն Աստուած՝ յա-
ւիտեան Աստուած՝ յաւիտե-
նից Աստուած՝ յարութիւն
Աստուած՝ յուսացելոց Աս-
տուած՝ յուսագրող Աստուած՝

յարուցիչ Աստուած՝ յառաջ
Աստուած :

Նեղեկաց յոյս Աստուած՝ նո-
րահրաշ Աստուած՝ նաւապետ
բարի Աստուած :

Ենորհ Աստուած՝ շնորհատու
Աստուած՝ շուրջ Աստուած՝
շուրջանակի Աստուած՝ շնոր-
հող Աստուած՝ շնորհաբեր Աս-
տուած՝ շաւիղ Աստուած :

Ողորմած Աստուած՝ ողորմու-
թիւն Աստուած՝ ուղիղ Աս-
տուած՝ ուղղորդ Աստուած՝
ուղղորդասէր Աստուած՝ ուղ-
ղորդապետ Աստուած՝ ուղ-
ղորդախօս Աստուած՝ ուղղոր-
դաբան Աստուած :

Չարատեաց Աստուած՝ չա-
րասատ Աստուած՝ չարամերժ
Աստուած՝ չարաբարձ Աս-
տուած՝ չարահերձ Աստուած՝
չարայտղթ Աստուած :

Պահապան Աստուած՝ պահ-
պանիչ Աստուած՝ պետ Աս-
տուած՝ պետական Աստուած՝
պատուելի Աստուած՝ պարու-
նակող Աստուած :

Չահ Աստուած՝ ջահալոյս Աս-
տուած՝ ջահտապայծառ Աս-
տուած՝ ջան Աստուած՝ ջամ-
բող Աստուած՝ ջերմեռան-
դութիւն Աստուած :

Ռահ Աստուած՝ ռահ լոյս
Աստուած՝ ռատարալիս Աս-

տուած՝ ռստափայլ Աստուած՝
աւանն քաղցր Աստուած՝ ռու
հափարժ Աստուած :

Սուրբ Աստուած՝ սրբութիւն
Աստուած՝ սարաւոր Աստուած՝
սէր Աստուած՝ սիրելի Աս-
տուած՝ սահմանադիր Աս-
տուած՝ ստեղծող Աստուած՝
սրբոց Աստուած՝ սոսկալի
Աստուած :

Վեհ Աստուած՝ վեհագոյն
Աստուած՝ վայելչութիւն Աս-
տուած՝ վերսկոյցու Աստուած՝
վարժիչ Աստուած :

Տէր Աստուած՝ տեսող Աս-
տուած՝ տիւ Աստուած՝ տալիչ
բարեաց Աստուած՝ տրամե-

ցելոց Աստուած :
Բարուն Աստուած՝ բարա-
նապետ Աստուած՝ բախարար

Աստուած :
Յնութիւն Աստուած՝ ցան-
կալի Աստուած՝ ցաւոց բժիշկ
Աստուած՝ ցոլահոս Աստուած՝
Փառք Աստուած՝ փառաւոր
րեալ Աստուած՝ փառահեղ
Աստուած՝ փառարանեալ
Աստուած՝ փրկիչ Աստուած՝
փրկող Աստուած՝ փարժամ
Աստուած՝ փարստիչ ցաւոց
Աստուած՝ փառազօր Աս-
տուած՝ փառք ՚ի բարձունս
Աստուած :

Քահանայապետ Աստուած՝

բերավքէտնիստ Աստուած՝
քաւիչ Աստուած՝ քաւու-
թիւն Աստուած՝ քաւարան
Աստուած՝ քարոյիչ Աստուած՝
քննող Աստուած :

Օրէնք Աստուած՝ օրինադիր
Աստուած՝ օրհնիչ Աստուած՝
օրհնեալ Աստուած՝ օրհնա-
բանեալ Աստուած :

Քո սուրբ և ահեղ անուանցի
ղորութեամբ՝ Տէր Աստուած
ամենակալ, եղիցիս պահա-
պան ծառայիս :

Բնութեան և անուանցի
ղորութեամբ Տէր Աստուած
ամենակալ, եղիցիս պահապան
ծառայիս :

Անա զառն Աստուծոյ՝
որ բառնայ զմեղս աշխարհի :

ԱՂՕԹՔ

Վասն կապանաց զիւսց և կա-
խարգաց, աղանդաւորաց և վասն
դատաստանի յաջողելոյ :

Թագաւոր հզօր, ապաւէն
ճարաւելոց, փրկիչ նեղելոց,
որ վասն մեր խոնարհեցար
ի հայրական ծոցոյ և առեր
մարմին ՚ի սրբոյ կուսէն Մա-
րիամայ վասն մերոյ փրկու-
թեան, մատնեցար, ըմբռ-
նեցար, չարչարեցար, խա-
չեցար և թաղեցար եւ յա-

րեար 'ի մեռելոց, եւ համ-
բարձար փառօք Կու Հայր.
զարթն զգորութիւն քո եւ
եկ 'ի կեցուցանել զգինս ա-
րեան քոյ Տէր: եւ մի տար
գերել սատանայի զքո փր-
կեալս եւ մի տար բնակութիւն
չարին զտաճար անուանդ
քոյ սրբոյ. եւ մի զլքեալս
քեզ մարմին եւ անգամ թու-
ղուլ 'ի կոխումն եւ 'ի կատա-
կանս չարին. այլ գթան 'ի քո
արարածս արարչական սիրով.
Տէր ողորմեա մեզ, զի 'ի խաչ
քո պարծելով պարծեցար,
եւ պահելով պահեացէ զմեզ
յերեւելի եւ յանրեւոյթ

թշնամեցն. եւ լիցի պահա-
պան ճառայիս Աստուծոյ.
ամէն:

Չար իշխանքն հաշածին,
Որք ընդ ճառայս քո
մարմնէին.
Երեւելով նշան խաչին,
Անրեւոյթք կորձանեացին:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ
ՈՐ ԸՍՏ ՄՈՏԹԷՈՍԻ

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ
այն Յիսուս, զհետ եղեն նո-
րա կոյրք երկու. աղաղակէին
և ասէին. Ողորմեսց մեզ որ
դի Գաւթի: Եւ իբրեւ եկն
ի տուն, մատեան առ նա
կոյրքն, և ասէ ցնոսա Յիսուս.
Հաւատայք եթէ կարող եմ
առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝
Այո՛, Տէր. Յայնժամ մերձե-
ցաւ յաչս նոցա՝ և ստէ. Ըստ
հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ:
Եւ բացան աչք նոցա. և սաս-
տեաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ.

Զգոյշ կացէք, մի որ գիտաս-
ցէ: Եւ նորա ելեալ համբա-
ւեցին զնա ընդ ամենայն եր-
կիրն ընդ այն: Եւ յեւանելն
նոցա արտաքս, ահա մատու-
ցին առ նա այր մի համր դի-
ւահար: Եւ յեւանելն դիւին՝
խօսեցաւ համրն. և զարմա-
ցան յաղովաւրդքն և ասեն
թէ եւ սչ երբէք երեւեցաւ
այսպիսի ինչ յարայելի: Իսկ
փարիսեցիքն ասէին, թէ իշ-
խանաւն դիւաց հանէ դա
զդեւս:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ
ՈՐ ԸՍՏ ՄՍՐԿՈՍԻ

Եւ ել լուր նորա ընդ ա-
մենայն կողմն գալիլեացւոց :
Եւ վաղվաղակի ելեալ ՚ի ժո-
ղովրդենէն , եկն ՚ի տուն Սի-
մոնի և Անդրիայ , Յակոբու
և Յովհաննու հանդերձ : Եւ
զորանչ Սիմոնի դնէր ջերմա-
ցեալ , վաղվաղակի ասեն
ցնա վասն նորա : Եւ մատու-
ցեալ յարոյց զնա , կալեալ
զձեռանէ նորա , և եթող զնա
տենդն և պաշտէր զնասա : Եւ
իբրեւ երեկոյ եղև ՚ի մտա-

նել արեգականն , բերէին առ
նա զամենայն հիւանդս եւ
զղիւահարս . և էր ամենայն
քաղաքն ժողովեալ առ դը-
րունսն : Եւ բժշկեաց բազում
հիւանդս ՚ի պէս պէս ակտից
և դեւս բազումս եհան , և
ոչ տայր խօսիլ դիւայն , զի
գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է :

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ
ՈՐ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

Եւ եղեւ ընդ աւուրսն
ընդ այնոսիկ ել ՚ի լեառն կալ
յաղօթս, և հանէր զգիշերն
՚ի գլուխ յաղօթսն Աստուծոյ:
Եւ իբրեւ այգ եղեւ՝ կոչեաց
զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց
՚ի նոցանէ երկրտասանս, զորս
եւ առաքեալս անուանեաց:
ԶՍիմոն՝ զոր և Պետրոս անուա-
նեաց, և զԱնդրէաս զեղբայր
նորին և զՅակոբոս և զՅով-
հաննէս, և զՓիլիպպոս և ըզ-
Բարթոլղիմէոս: Եւ զՄատ-

թէոս և զԹովմաս, և զՅսկով-
բոս Ալփեայ. և զՍիմոն զկո-
չեցեալն նախանձայոյդ, և ըզ-
Յուդա Յակովբայ, և զՅուդա
Իսկարիօտացի՝ որ եղեւ իսկ
մատնիչ: Եւ իջեալ նորօք հան-
դերձ ՚ի ատղի մի տափարակ,
և ժողով աշակերտացն նորա
և բազմութիւն յոյժ ժողովը-
դեանն, յամենայն Հրէաստա-
նէ և յԵրուսսղեմէ՝ և յայնմ՝
կողմանէ, և ՚ի ծովեղերէն Տիւ-
րոսի և Սիդոնի, որք եկին
լսել ՚ի նմանէ, և բժշկիլ ՚ի
հիւանդութենէ իւրեանց.
Եւ նեղեալքն յայտոյ սղծոյ
բժշկիին: Եւ ամենայն ժողո-

փութն ինդրէր մերձենալ
 ՚ի նա, զի զօրութիւն բա-
 զում ելանէր ՚ի նմանէ եւ
 բժշկէր զամենեւին:

ՍՈՒՐԲ ԱՒԵՏԱՐԱՆՍ
 ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Յետ այսորիկ օտն էր Հը-
 րէից, և եւ Յիսուս յերու-
 սաղէմ: Եւ էր յերուսաղէմ
 ՚ի Պրոպատիկէ աւազանին սր
 կոչէր երբայեցերէն Բեթհէզ-
 դայ, հինգ սրահ: Յորս ան-
 կեալ զնէր բազմութիւն յոյժ
 հիւանդաց, կուրաց, կաղաց,
 դօսացելոց, սրբ ակն ունէին
 ջրոցն յուզելոյ: Եւ հրեշտակ
 Տեառն իջանէր լոտ ժամա-
 նակի յաւազանն, և յուզէր
 զընթան, եւ որ նախ ՚ի շար-

ժուան ջուրցն իջանէր յաւա-
զանն՝ բժշկէր, ոչ ունեւով
նշան հիւանդութեան: Եւ
անդ էր այր մի, որոյ երեսուն
և՛ութ ամ էր ՚ի հիւանդու-
թեան իւրում:

Չնա իբրեւ ետես Յիսուս զի
անկեալ գնէր, և գիտաց ե-
թէ: Բողում ժամանակք են
այնուհետեւ, ասէ ցնա. Կա-
միս ող լինիլ: Պատասխանի
եա նմա հիւանդն. Տէր, ոչ
զոք ունիմ, թէ յորժամ
ջուրքն յուղիցին, արկցէ զիս
յաւազանն. և մինչ ես դան-
գաղիմ, այլ ոք քան զիս յա-
ռաջագոյն իջանէ: Ասէ ցնա

Յիսուս. Արի սո՞ղ զմահի՞ծս քո
և գնա: Եւ ողջացաւ այրն,
եւ յարեաւ, էառ զմահի՞ծս
իւր և շղէր. և էր շաբաթ
յաւուրն այնմիկ:

L. 111111

Գ Ս Ր Զ

ԿԻՊՐԻԱՆՈՍԻ ԼԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Ես փայրիանոս ծառայ
 Աստուծոյ, Անախոր քաղաքէ,
 աղագա Հելլոսոցի, առն հե-
 թանասի որդի. անա ն հօր ի-
 մոյ Եղեսիա, և մօր իմոյ Աղօ-
 դիա. յորժամ ծնայ ես յորո-
 վայնէ մօր իմոյ, ծնողք իմ
 նա իրեցին զիս յուսումն գից՝
 լինիլ պաշտօնեայ կոոյ, եւ

ետուն զիս յուսումն գիտու-
 թեան, եւ զամենայն ուսայ
 զկախարդական գիրս առա-
 ւելքան զՄիմոն և զՆաբովր,
 և եղէ հասու ամենայն հնա-
 րագիտութեանց . բաղում
 անգամ ելանէի յօղս, և կա-
 խարդութեամբ գնայի ՚ի վե-
 րայ ծովու . և էին ՚ի հրամանս
 իմ ամենայն գունդք դիւաց .
 և զսր ինչ խորհէի առ ժամայն
 կատարէր : Նլանէի յապա-
 րանսն, եւ առնէի զչաւիղս
 արեգականն և զլուսնին յե-
 րեսս իմ, և երեսք իմ փայ-
 լէին իբրեւ զարեգակն, ես
 կատարէի զկամս դիւաց մե-

ծաւ ուրախութեամբ, և էի
 մոլորեալ ՚ի գործս չարու-
 թեան, և ոչ ճանաչէի զԱս-
 տուած, և զամենեւեան փայ-
 թակղեցուցանէի յաղագս
 չար արուեստին իմոյ, զմանս
 աչացաւ առնէի, զմանս
 գլխացաւ, զմանս քամոտ,
 զմանս ջերմնոտ, զմանս հի-
 ւանդ, զմանս յողգաց վա-
 րէի, զմանց զգոյն յերեսացն
 շրջէի, զմանց զմիտս մոլորե-
 ցուցանէի, զմանս ատելիս
 առնէի իւրեանց սողգին, զայր
 եւ զկին արկանէի ընդ մի-
 մեանս, և տայի նոցա ատել
 զմիմեանս, և զայլ բաղում

չարիս դիւականս՝ առնէի ՚ի վերայ երկրի. և այնչափ հրմուտ եղէ դիւացն՝ զի ոչ մնաց գործ և ոչ խորհուրդ զոր ոչ գիտացի, գիտացի և զբաղմութիւն դիւաց, զի որպէս ջուր որ ելանէ յաղբերաց՝ այնպէս ելանեն դեւք և պատրեն և խաբեն զորդիս մարդկան. զոր Տէր Աստուած հեռացուցէ ՚ի ծառայէս

Աստուծոյ :

Եւ կապէի կախարդութեամբ իմով զերկինս՝ որ ոչ տայր զանձրեւ. զերկիր՝ որ ոչ բուսուցանէր զսերմանիս իւր. զարեգակն և զլուսին և զառ-

տեղս հաստատութեան. բզժառս՝ որ ոչ տային պատեղս. զծով՝ որ ոչ տայր զպլիս իւր, զձկունս՝ որ ոչ լողային ՚ի ծովս. զգետս՝ որ ոչ գնային. զաղբերս՝ որ ոչ բղխէին. զթռչունս՝ որ ոչ վերանային յօդս. զանասունս՝ որ ոչ յղանային. զյղիս՝ որ ոչ ծնանէին. զկանայս՝ որ ոչ յղանային. զեռունս՝ որ ոչ զեռային. զվստասկաւորս՝ որ ոչ վտտակէին. զվաճառականս՝ որ ոչ վաճառէին. զօդրն, որ ոչ լծնդայր. և կապէի զերկինս օրօքն և զերկիր ամենայն զեռնօր, որ ոչ

անցանէին ընդ հրամանս իմ .
 հազար հարիւր եօթանասուն
 երկու աղանդք կանանց եւ
 կսխորդաց , եւ արանց ա-
 ղանդ սւորաց : Արձակ երի-
 տասարդ մի որոյ էր անուն
 Աբղաւիդոս , ցանկաց սւ փե-
 ղեցիկ կուսի միում , որոյ ա-
 նունն էր Յուստիանէ , աւնուչ
 զնա 'ի կ'ուսթիւնն եւ ոչ կ'որէր .
 եւ առաքեաց բաղում պատուա-
 կան ինչս , սակի եւ արծաթ եւ
 փեղեցիկ հանդերձս , եւ կոյնն
 ոչ հաւանեց սւ եւ դ'արձոյց
 անարգանօք . եւ առեալ ե-
 րիտասարդն զամենայն ինչս
 փնայ առ Կիպրիանոս , եւ նս

ասէ . Ես դարձուցանեմ զնա
 'ի կամս . քս . եւ առաքեաց զմի
 'ի դիւայն առ Յուստիանէ ,
 եւ նա սուրբ աղօթիւքն հա-
 լածեաց զնա . եւ ապա առա-
 քեաց զդէն պոռնկութեան ,
 եւ եղեալ զիւին 'ի կերպա-
 բանս կնոջ պառաւոյ , եւ գը-
 նացեալ 'ի դուռն սուրբ կու-
 սին 'ի գիշերի եւ ասէ . Ո՛վ
 դուստր իմ , զայս գիշեր ընդ
 քեզ կացից յաղօթս , եւ մը-
 տեալ դէն առ կոյնն եւ կային
 յաղօթս զողջոյն գիշերն միա-
 բան . եւ ապա ասէ սատանայ .
 Ո՛վ դուստր , 'ի կուսութենէ
 ո՛վ իցէ վարձս ընկալեալ : Ե-

եթէ չէր ամուսնացեալ, ուս-
 տի էին նախահարք, մարգա-
 րէք, առաքեալք, հայրա-
 պետք, եկ երթիցուք առ
 մեծն Կիպրիանոս և ամուս-
 նացիր, և ապա իմացեալ կու-
 սին եթէ դիւական էր բանն,
 եհան զնշան թաշին ՚ի վերայ
 մարմնոյ իւրոյ, եւ կնքեաց
 զանձն, և դեւն հալածեցաւ
 և աներեւոյթ եղև ահիւ և
 դողութեամբ, և դնաց առ
 Կիպրիանոս: Եւ Կիպրիանոս
 ասէ ցդեւն. զի՞նչ իցէ զի
 երկիւղիւ դողաս և ասանիս,
 ասէ դեւն. Տեսի զնշան թա-
 շին և երկիւղիւ դողամ և աս

ասնիմ: Ասէ Կիպրիանոս.
 Զի՞նչ իցէ նշան թաշին, որ
 զարհուրեցուցանէ զքեզ: Ասէ
 դեւն ցԿիպրիանոս. Երդուիր
 զի ոչ ուրանաս զմեզ, և ես
 ասեմ քեզ զամենայն խոր-
 հուրդս մեր և զնշան թաշին:
 Եւ երդուաւ Կիպրիանոս ՚ի
 սուտ և ՚ի սնտոխ պաշտամունս
 նոցա՝ եթէ ոչ ուրանամ զձեզ:
 Եւ սկսաւ դեւն պատմել մի
 ըստ միջէ զամենայն և ասէ:
 Աստուած զմարդ արար ՚ի
 հողոյ, զԱդամ. և ասէ. Եկայք
 հրեշտակք եւ հրեշտակա-
 պետք, երկիրպագէք ձեռա-
 գործին իմում Ադամոյ, այլ

դասք դիւաց հարտացան և ոչ խոնարհեցան երկիրայա-
 գանեւ Ադամայ, բարկացաւ
 Աստուածութիւնն եւ զեր-
 կինս պատառեաց և զդիւաց
 գունդս ՚ի վայր ելնց, զանթիւ
 զօրս մեր, և շինեցաք ասպա-
 րանս և դժոխք անուանեցաք,
 և զհողիս արդարոց և մեղա-
 ւորաց մինչեւ ցՅովհաննէս
 Մկրտիչ, զամենայն ըմբռ-
 նեցաք և ՚ի դժոխս ածաք:
 Յետոյ առարեաց Աստուած
 զՈրդին իւր Միածին՝ որ եկն
 եւ ծնաւ ՚ի սուրբ կուսէն
 Մարիամայ Աստուածածնէն,
 զմեռեալս յարոյց, զըօրոտս

արբեաց, զկաղս գնացոյց, ըզ-
 կոյրս լուսաւորեաց եւ զայլ
 բազում սքանչելիս արար.
 մատնեցաւ ՚ի Յուդայէ և խա-
 չեցաւ ՚ի Հրէից և թողեցաւ
 եւ յարեաւ ՚ի մեռելոց, եւ
 խաչիւն իւրով զդժոխս աւե-
 րեաց և համբարձաւ առ Հայր
 յերկինս, և գայոց է միւսան-
 գամ դատել զկենդանիս և
 զմեռեալս, եւ խաչիւն իւ-
 րով լուսաւորէ զամենայն
 արարածս: Հաւատացեալքն
 ուրախ լինին եւ ուրացողք
 կոծեսցին:

Այս է նշան թաշին զոր տե-
 սանեմք եւ զարհուրիմք եւ
 սոսկամք . և ապա կիպրիանոս
 ՚ի միտս իւր եկեալ ասէ . Եթէ
 նշան թաշին այդչափ զօրու-
 թիւն ունիցի , ապա թաշեալն
 որչափ եւս առաւել
 Ես հաւատամ ՚ի Քրիստոս ,
 եւ ՚ի զօրութիւն թաշին , եւ
 Աստուած Հայր ամենակալ՝

զի նա միայն է ճշմարիտ Աս-
 տուած , և կուռքն դեւք են
 և սատանայք եւ ապա այրեաց
 զամենայն գիրս կոթարդու-
 թեան իւրոյ , գնաց առ Եպիս-
 կոպոսն քաղաքին , և միրտե-
 ցաւ և ձեռնադրեցաւ քա-
 հանայ , և զկնի աւուրց՝ Եպիս-
 կոպոս . և զաղօթս արար և
 ասէ . Տէր Աստուած իմ՝ սի-
 րեցի զբեղ և ծանեայ ՚ի ձեռն
 տուրք հայրապետին Մատթէ-
 սոսի և Յուստիանեայ կուսին
 զզօրութիւն թաշի քոյ . ողոր-
 մած Աստուած , ողորմեանց ինձ
 որպէս աւաղակին . քաւեան
 զիս որպէս զԶարէոսն . ար-

դարացն զիս որպէս զմարտա-
ւորն . հան զիս 'ի գբոյ մեղաց՝
որպէս զՆրեմիա և զԳանիել
'ի գբոյ բանտին . շնն յինէն
զըռնութիւն թշնամւոյն՝ որ-
պէս զհուր երկոյ մանկանց 'ի
Քաբելովնի հողմաբեր ցողովն
օրհնութեան :

Եւ զոր յառաջն կապէի չար
և դիւական ազանդօք , սոյժմ՝
արձակեալ եմ զամենայն կա-
պեալսն հրամանաւն Աստու-
ծոյ . կացցեն երկինք և երկիր
'ի հաստատութեան իւրեանց .
հող զբոյս դալար բուսուցէ .
ծառք զպտուղս իւրեանց տա-
ցեն , և ամենայն կապեալքն

արձակումն առցեն յանուն
Ամենասուրբ Երրորդութեանն
Աստուծոյ :

Երբ մեկեղուցանեմ զբեզ, սակ-
տանայ , անուամբն Աստուծոյ
Յիսուսի Քրիստոսի տեսն
մերոյ , և 'ի հազար և մի ա-
նունն Աստուծոյ , որ զԱդամն
և զԵւայ բարկացոյց , և զինն
դատ հրեշտակաց՝ որ ելանեն
և իջանեն յԱդրիպօլիս քա-
ղաք , և յանուն սերովբէից՝
որ կան 'ի սպասաւորութիւն
Որդւոյն Աստուծոյ , և սքօղե-
լով ծածկեն զերեսս իւրեանց
եւ երբեն , Սուրբ , Սուրբ ,
Սուրբ , Տէր զօրութեանց ,

լի են երկինք և երկիր փա-
 ռօքք քս :
 Երդմնեցուցանեմ զձեզ, զևք
 չարք եւ որդիք սատանայի,
 որ էք օգնական ամենայն կա-
 խարդաց եւ չարագործաց .
 երդմնեցուցանեմ զձեզ զեւք
 'ի գեղեցկութիւն Ադամայ,
 'ի վայելչութիւն գրախտին,
 'ի խոնարհութիւն ամենայն
 սրբոց, եւ 'ի սէր ամենայն
 մարտիրոսաց, 'ի պատարագն
 Աբելի 'ի կաշիւ զանաւն Տեառն
 Ենավսայ, յարդարութիւն
 Նոյի, 'ի քահանայութիւն
 Մեւրթիսեղեկի, 'ի հաւաստ
 և հիւրընկալութիւն Աբրա-

համու, 'ի կապանան Սահա-
 կայ, 'ի պատրանա Յակովբայ,
 'ի գեղեցկութիւն Յովսեփայ
 'ի համբարձումն Եղիայի, 'ի
 հնադանդութիւն Եղիսէի, 'ի
 տախտակն Մովսիսի, 'ի պատ-
 մուճանն Ահարովնի, որ զար-
 դարեալն էր երկոտասան ա-
 կամբք, որ օրինակ էին եր-
 կոտասան Առաքելացն Քրիս-
 տոսի . 'ի քնարն և 'ի Սող-
 մոնն Գաւթի, 'ի մատանին
 Սողոմոնի, 'ի դաւաղանն Մով-
 սիսի, և յաղօթան Ահարովնի,
 յաւեոփան Գարրիէլի զոր ետ
 սուրբ կուսին Մարիամու . 'ի
 ճնուհղն և 'ի մկրտութիւնն

Յիսուսի Քրիստոսի որ մկր-
տեցաւ 'ի Յորդանան 'ի Յով-
հաննէ, և 'ի սուրբ հրամանն
որ հրամայեցին անդամալու-
ծին թէ՛ Արի՛, ան զմահիճս
քս, և 'ի թուքն որ եբաց զաչս
կուրին, և 'ի դալուսոն յաւա-
նակաւ յԵրուսաղէմ, 'ի յա-
րութիւնն Ղազարու, 'ի մատ-
նումն և 'ի խաչելութիւն Քրիս-
տոսի, 'ի գեղարդն և 'ի բե-
ւեռն Քրիստոսի, 'ի փշեղէն
պոսին և 'ի հեղումն արեան
Որդւոյն Աստուծոյ որ հեղաւ
'ի վերայ սուրբ Թաչին:

Երդմնեցուցանեմ և կապեմ
եւ հալածեմ զձեզ դեւք

չարք, յարութեամբն և համ-
բարձմամբն Քրիստոսի, և 'ի
դալուսոն՝ Հոգւոյն սրբոյ, և
այլակերպութեամբն Քրիս-
տոսի, որ այլակերպեցաւ 'ի
թափոր լերինն. ոչ ունիք իշ-
խանութիւն դեւք և աղանդք
եւ կախարդութիւնք արանց
և կանանց մերձենալ 'ի ծա-
ռայս Աստուծոյ:

Երդմնեցուցանեմ զձեզ 'ի
բանն անսպառ, 'ի լոյսն ան-
ճառ, 'ի թագն անպատում՝
որ հրեշտակացն զարհուրելի,
'ի թագաւորն սոսկալի, 'ի մա-
տանին Սողոմոնի, 'ի կապանն
պղնձիս, 'ի տախտակն Մովսի-

սի՛ գրեալ մատամբն Աստու-
 ծոյ, յաղօթան Ահարովնի, ՚ի
 պատմութեանն ցանկալի, ՚ի
 սուրբն Սինայ, ՚ի քառասնօ-
 րեայ պահս Մովսիսի, ՚ի սուրբ
 արիւն մանկանցն Բեթլէհե-
 մի, յարդարութիւն Նոյի, ՚ի
 հաւատս Ղովտայ, ՚ի կարգն
 Մեղքիսեղեկի, յաւեօսն
 Գաբրիէլի, յաթոռն չորեք-
 կուսի՛ որոյ մի կողմն մարդոյ
 էր նման իմաստնոյ և բանա-
 ւորի, մին ՚ի կերպարանս էր
 առիւծու՛ որոյ տեսիլն հուր
 կիղելի, մին ահեղ և սքան-
 չելի և զտեսիլ հրեղէն եղին
 ունէր, միւսն ունէր զթեւ

արծւոյ ահաւոր տեսլեամբ
 քան զամենայն և զարմանալի,
 որոյ վերայ նստեալ բազմեր
 Տէրն և Աստուած ամենայնի-
 ուր այս անուանք սուրբք
 յիշեսցին, գիրք և հրամանք
 պատահին, չարն ՚ի բաց միշտ
 հալածի, կասպանք և յուռութք
 լուծանին ՚ի ծառայից Աստու-
 ծոյ, ամէն:

Յոյց մեզ Տէ՛ր զողորմութիւնս
 քո, եւ զփրկութիւնս քո
 տո՛ւր մեզ:

Որպէս զի մեծ են քործք քո
 Տէ՛ր, եւ յոյժ խոր են խոր-
 հուրդք քո:

(88)

Ա Ղ Օ Թ Ք

Երանելոյն Յովհաննու Գառնեցոյ
ասացեալ առ աւրբ Աստուածածինն :

Աստուածածին մայր Քրիստոսի և ճնող միածնի Հօր . բարձող անիծից և պարծանք ազգի մարդկան : Յերկնային զօրացն երանեալ և հողեղինացս օրհնաբանեալ . միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան , հաշտարար ընդ արարածս . թագ և պսակ կուսից և համարձակ բարեխօս վասն մեղաւորաց : Մեղուցեալս ամենայնի անկանիմ առաջի քո , և ազաչեմ

զքեզ իբրեւ զնայն ինքն ըզմարմնացեալն 'ի քէն . բարեխօսեա' վասն իմ' առ բանն Աստուած' զոր ճնար մարմնով . զոր կերակրեցեր , զկերակրիչն ամենայն կենդանեաց :

Ազաչեմ վասն մեր զանդրանիկդ քո : Կսց կանգուեն առաջի նորս ցուցմամբ աւրբ տոեանցդ : Կսցն առաջի նորս միջնորդ և բարեխօս զմանկուսթիւն խր . զխաթամբ սընանիքն օրպէս մանուկ . զուսովդ բառնիքն . զգրիօք գըգուիքն . զըթամբք համբուրիքն . զողջագուրիքն օրպէս տղայ . զերթ և զեկն քո ընդ

նմա, յԵգիպտոս և ՚ի Նազա-
 րէթ եւ յամենայն տեղիս .
 զտրտմովժեամբ տագնապիին
 քո վասն նորա ՚ի ժամ չար-
 չարանացն . զյանձնարարու-
 թիւն քո առ Յովհաննէս, յոր-
 ժամ հեղուսեալ կայր վշտօք
 ՚ի վերայ Խաչին . զգառն ար-
 տասուան քո՝ զոր վտակօրէն
 հեղուիր յորժամ տեսանէիր
 զնա վտանգեալ ՚ի վերայ Խա-
 չին, վասնորոյ մատնատատան
 տառապէիր կսկծակսծ, վասն
 չարչարանացն . վասն սառտիկ
 ծարաւմանն, վասն ճաշակման
 լեղւոյն՝ քացտիին . վասն տե-
 սանելոյն զբրանատեասկ ա-

րեան իջումն . վասն իջուցա-
 նելոյն ՚ի Խաչէն արիւնազանդ
 մարմնովն . վասն դիպար-
 դեալ դնելոյն ՚ի սուրբ գե-
 րեզմանն :

Ազաչեմ զքեզ մայր լուսոյ .
 հայցեա՛ զթողութիւն մեղաւո-
 ըիս : Միր աղերս առաջի նորա
 զամենակիրս չարչարանաց իւ-
 րոց՝ զոր վասն իմ կրեաց Բա-
 րերարն և մարդասէրն : Յիշե-
 ցո՛ սուրբ կոյս զայսքան չար-
 չարանացն, զի թերեւս ողոր-
 մեացի եւ ներեացէ բազմա-
 մեղիս, և ջնջեացէ զձեռա-
 գիր իմոց յանցանաց : Եւ իւր
 անմեղ մասամբն եւ սուրբ

արեամբն դրօշմեսցէ զգը-
րեալս 'ի դպրութիւն կենայն
անվախճանից ընդ ամենայն
սուրբս իւր:

Եւ քեզ երկրպագութիւն 'ի
մեղուցեալ ոգւոյս, ամենա-
սուրբ կոյս, բարեխօս լեր
ճառայիս Աստուծոյ, ամէն:

X 00 X
Ա Ղ Օ Թ Ք

Երանելոյն Յովհաննու Գառնեցւոյ
վան ճանապարհի:

Առաջնորդ կենաց, ճանա-
պարհ ճշմարտութեան տէր
մեր Յիսուս Քրիստոս: Որ
առաջնորդեցեր Յովսեփայ
յեզիպոս, և իսրայելացւոց
ընդ ծովն կարմիր, և Մովսի-
սի 'ի լեառն Սինէական, եւ
ժողովրդեանն յերկիր պար-
զեւացն, եւ Կղէովպասացն
ճանապարհակից եղեր յԵմ-
մաւուս:

Աղաչեմ զքեզ Տէր, առաջ-
նորդեա ինձ և եղբարց իմոց

գնալ խաղաղութեամբ զառաջիկայ ընթացս . փրկեա՛ յերեւելի եւ յաներեւոյթ թշնամւոյն, և բարի առաջնորդեա՛ ՚ի դէմ եղեալ ՚ի տեղին . զի դու ես ճանապարհ և ճրչմարտութիւն և կեանք մեր և քեզ փառք և երկրպագութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

ՎԱՍՆ ԶԱԻԱԿ ԾՆԱՆԵԼՈՅ

Աստուած բորբոյց, անձառմեծութիւն, հզօր զօրութիւն, ամենակարող բարեբարութիւն : Առ քեզ հայի ամենայն ակն տեսողի : Նայեանց ՚ի պաղատանս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից և աղախնեայց, որպէս Աննայի լուար հեծութեան, և ետուր նմա զմեծն Սամուէլ . և Յովակիմայ և Աննայի զամենօրհնեալն Մարիամ . և Զաքարիայի և Եղիսարեթի պարգեւեցեր զաւակ զսուրբ Կա-

բապեան եւ զՄկրտիչն Յով-
հաննէս: Նոյն ողորմութեամբ զ-
քո պարգեւեան և տուր սոցա
զաւակ բարի ծառայիս Աս-
տուծոյ . ամէն :

Չայն բարբառոյ յանապատի,
Ս. Յովհաննէս դու ամլորդի .
Անմեղ դառլինն անապատի,
Վկայ եղեր դու կրկնակի :

Բարեխօսութեամբ սրբոց
մարգարէիցս Մովսիսի և Ա-
հարոնի, Նաթանայ և Սա-
մուէլի, Գաւթի, Ամովայ,
Միքիաայ, Աբդիաայ, Յով-
նանու Նաւում ընդ Ամբու-
կումի, Սովոնիայ և Անգէի,

Մաղաքիա ընդ Դանիէլի,
Զաքարիա ընդ Եղեկիէլի, և
ամենայն սրբոց դասու . պա-
հապան լիցին ծառայիս Աս-
տուծոյ . ամէն :

ԱՂԵՐՍ

ԱՌ՝ ՍՈՒՐԲ ՍՏԵՓԱՆՆՈՍ
ՆԱԽԱՎ ԿԱՅՆ

Իքէն հայեմք արտասուագին,
Նախավկայ Տեառն արարչին.
Ս. Ստեփաննոս բացող երկնին,
Տեսող զՅիսուս յաջմէ ծնողին.
Լե'ր բարեխօս արեամբ քոյին.
Տալ մեզ հանգիստ 'ի յանկողնին
Արթուն լինիլ յառաւօտին,
Բարեբանել զլոյսն անքննին:

ԱՂՕԹՔ

ԶՕՐԱԻՈՐ ԱՌ՝ ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԶՕՐՍ

Անեղ անմահ արարչին
սպասաւորք անմարմինք՝ վե-
րին զօրացն դասապետու-
թիւնք: Աթոռք, Քերովէէք
և Սերովէէք, Տէրութիւնք,
Զօրութիւնք եւ Իշխանու-
թիւնք, Պետովթիւնք, Հրեշ-
տակապետք եւ Հրեշտակք,
Միքայէլ և Գաբրիէլ, Պետք
վերնական զօրացն դասուց-
որք անլռելի ձայնիւ փառա-
բանութիւն մատուցանէք Ա-
մենասուրբ Երրորդութեանն,

և երեքօրբեան ճայնիւ եղաւ
 նակէք զերգս ասելով, Ողոր-
 մեան դու ստեղծեր մի կորու-
 սաներ. զգործս ձեռաց քոց
 մի անտեսս առներ, օգնական
 և սրահապան լերնէք ծառայիս
 Աստուծոյ. ամէն:

ԱՌ ՅՈՒՐԲ ԶԻՆԱԻՈՐՍ ԳՐԻՍՏՈՍԻ
 Բարեխօսութեամբ սուրբ
 զօրավարացն, սրբոյն Սարգսի
 զօրավարին եւ սրդւոյ նորա
 Մարտիրոսին, և սրբոյն Թէո-
 դորոսի զօրավարին, Գէորգաց
 զօրավարին եւ Մերկերիոսի
 զինուորին. Անդրէի զօրա-
 վարին, և չորից զինուորացն՝
 Բաստի, Եւսեբի, Եւտիբի և
 Բասիլիդեոյ. Սրբոյն Մինասայ,
 Երմոգինեայ և Գրաբոսի, և
 սրբոց Ատովմեանց. Ոսկեանց
 և Սաւքիասանց, Խարիթեանց
 և այլ ամենայն սրբոց բարե-
 խօսութեամբն պահեան զծա-
 ռայս քո. ամէն:

ԱՂՕԹՔ

ՎԱՍՆ ԱԿԱՆ ՉԱՐԻ

ԵՒ

ԼԵՋՈՒԻ ՉԱՐԻ

Տէր Աստուած մարդասէր,
մարդասիրի Հօր որդի, դու ես
պահապան և օգնական յու-
սացելոցս 'ի բեզ ողորմու-
թեամբ քո 'ի ծառայս, և պա-
հեան անփորձ 'ի չարէ և ան-
սայթաք յորոգայթէ երեւելի
եւ աներեւոյթ թշնամւոյն .
պահեան 'ի չար աչաց և 'ի չար
լէզուէ, 'ի սրոյ և յամենայն
հարուածոց երեւելեաց եւ
աներեւութից պահեան զճա-
ռայս քո . ամէն :

ԱՂՕԹՔ

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱԻՈՐԶԻ

Աղաչեմ զբեզ Քրիստոս
փրկիչ աշխարհի . հայեան յիս
և ողորմեան և շնորհեան նե-
րումն բազում անօրէնութեան
իմոյ . քանզի անարգեցի զա-
մենայն բարիսն զոր արարեր
ինձ 'ի մանկութենէ իմմէ . զի
զտխմարս և անիմաստս արա-
րեր անօթ գիտութեանս :
Յաճախեաց յիս շնորհքն քո
և լցոյց զբազց իմ և զճարա-
լիմ զովացոյց, և լուսաւորեաց
զլուսաւարեալ միտս իմ, և ժո-
ղովեաց 'ի մոլորութենէ զսոր-

հուրդս իմ և ելից 'ի ծոց իմ.
 վասն որոյ անկեալ երկիրպա-
 փանեմ առաջի քո՝ խոստո-
 վան եղեալ զբարեբարու-
 թենէ քումմէ, և աղաչեմ,
 դադարեցն առ իս զխոստումն
 շնորհի քոյ, և սրահեան զնա 'ի
 փանձի քում. զի դարձեալ
 տացես ինձ զնա յաւուրն
 յայնմիկ: Մի բարկանաբ ինձ
 մարդասէր. զի ոչ հանդուր-
 ժեմ սարսուռեաց քոյ. յա
 զադս որոյ և աղաչեմ ժտե-
 լով, զի առտուել քան զչափն
 յաճախեաց յիս շնորհն քո.
 վասն զի և լեզու իմ տկարու-
 ցաւ ոչ կարելով խօսիլ բղ-

նմանէ. հիացան և միտք իմ
 ոչ բերելով զբազմութիւն
 ալեաց նորա: Աբրպարանք և
 ճառագայթ օրհնելոյ Հօրդ,
 դադարեցն առ իս 'ի հոսանաց
 նորա. զի իբրեւ զհուր բոր-
 բորեալ բոցակիպեացէ զերի-
 կամունս իմ և զսիրտ իմ. և
 անդր դարձեալ պարգեւեան
 ինձ զնա և կեցն զիս յարքա-
 յութեան քում. մի յիշեր
 զանօրէնութիւնս իմ. յան-
 դգնիմ և հայցեմ. տնւր ինձ
 զննդբուածս իմ, և սրտ' առ
 իս օթեվան օրհնեալ հարբ
 բով յաւուր յայտնութեան
 քոյ, շնորհեան ինձ, Քրիս-

տոս, զհայցնուածս իմ, զև դու
միայն ես տուիչ կենաց իմոց,
եւ քեզ ընդ Հօր Հօգւովն
Սրբով փառք սոյժմ եւ յաւի
տեանս . ամէն :

ՄԱՂԹԱՆ Ք

ԱՌ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉՆ ՄԵՐ

Լուսաւորիչ հայր պարծա
նաց, ընկալ զբանս զայս մաղ
թանաց . եւ աղաչեան զՀայրն
փառաց, ջնջել զգիր մեր
յանցանաց : Այլ եւ բարեխօ
սութեամբ երեք հարիւր ութ
եւ տասն հայրապետացն եւ ուղ
ղափառ եպիսկոպոսացն . աղօ
թիւք պահեան տէր Աստուած
զճառայս քօ . ամէն :

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ԴԻՍՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ
Ս • ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՈՍԿԵԲԵՐՍՆԻ

Տաճար Աստուծոյ և բնակարան սուրբ Հոգւոյն, 'ի բէն սուրբ Աւազանաւն կոչեաց յորդեգրութիւն Հօրն երկնաւորի: Այսօր 'ի բեզ կազմեցաւ պատարագել գառն անարատ: Եւ ես զիմեալ եկի սու դուրս քօ • եւ աղաչեմ զբեզ, մաքրեան զիս վերստին լուացմամբ, և սրբեան 'ի մեղաց և արան արժանի մտանել առաջի սրբոյ Սեղանոյդ յերկրպագութիւն:

Բ Ա Ն

Սրբոյն Գրիգորի Նարեկացւոյն ընդգիմամբար գիւաց այս նուագ աղօթից եւ գիւատարուա ջերմատագնապ ակատարութեանց Աստուծով փարատիչ:

Արդ՝ այսքանեաց անբաւից հրաշից հանդերձիչ Հայր ամենաստեղծ: Անունդ ահաւոր, ձայն սարսափելի, կոչումն ընտանի, բան համբուրելի, աղդումն սքանչելի, հրաման սոսկալի, էութիւն անբըննելի, գոյութիւն անձառելի, իսկութիւն անբաւելի, զօրութիւն անբըննելի, կամբ ամենաբարի, տէրութիւն ան

սահմանելի, մեծութիւն ան-
 չափելի, բարձրութիւն ան-
 բովանդակելի, որքանութիւն
 անկշռելի, առաւելութիւն
 անհասանելի, պատճառ որդ-
 ւոյ հայրութեամբ այլ ոչ
 նախադրութեամբ:

Քեւ և ՚ի ձեռն քոյդ անպա-
 րագիր զօրութեանդ սաստեան
 տագնապող և դիւսկան տեն-
 դիս ջերմութեան, զոր սպրռ-
 դեալ մուծաւ ընդ մեղաց, զի
 փախիցէ ՚ի մարդոյս զարհու-
 րեալ ՚ի սխրալի և յանբաւելի
 արեանդ վտակի գառինդ երկ-
 նաւորի, որով սրսկեալ միան-
 դամ ՚ի մշտնջենաւորս համայն

մայրեցաբ: Եւ արդ՝ յայս
 պատկառելի խոնարհութենէ
 արարչակերտս խորհրդոյ՝ ա-
 մաչեսցէ սատանայ ՚ի գործս
 չարեաց իւրոցն հրեշտակաց:
 Տանջեսցի և հալածեսցի, հե-
 ռայեալ եւ արտաքս առա-
 քեալ ՚ի շինուածոյ խորանէ
 բումդ բնակութենէ յար-
 տաբին իաւարն: Եւ ջնջեալ
 մայրեան զբրտանուս ողբոյ ՚ի
 դիմաց մերոց և զհառաչումն
 ձայնի հեծութեան ՚ի սրտից
 մերոց: Եւ յիշատակաւ հար-
 ման հեղուսից, քստմնափուշ,
 տաժանատեփլ ոգեսպահան-
 ջից, որով պնդեցաւ Միածինդ

քո յաշտարակ խաչին, ցա-
 ւեացի չարին: Եւ ՚ի կողահերձ
 սայրասուր սլաքէ ուժգին
 բաղխմանէ՝ որով զվերն մեծ
 ընկալաւ, իսպառ սատակեացի
 սկզբնարարն մահու: Եւ զի
 խոնարհեցոյց զգովեալն գը-
 լուխ յաւանդելն զհոգին ՚ի
 ծոց քո Բարձրեան, ապստամ-
 բութիւն անբարի բարուցն
 բելիարայ ՚ի կոր կործանեացի
 ամենայնիւ հերբեալ ՚ի կո-
 րուստ: Եւ զի զօղեալ ծած-
 կեցաւ անմահն իսկութիւն
 յորովայնի երկրի, այսու ամե-
 նաբարձեալն հպարտութիւն
 կարծեալ գոռողին ՚ի յատակս

մահու դժոխաց մթին ստուե-
 րին յառեալ դիտեացէ: Եւ
 յիշեացէ զսուալին հարուածն
 անբժշկական, որով մահացու
 գիմամարտութիւն թունից վե-
 շապին՝ կենարարն կրիւք ա-
 մենազօրին: Վասն զի ՚ի փառս
 քո Հայր ողորմութեան իբր
 ՚ի գովեստ Որդւոց քո Հոգւովդ
 սրբով զայս խոստովանիմք:
 Քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ-
 զօրութիւն ունի զմիւսէն՝
 առ մի խորհրդականն խորու-
 թիւն: Այլ զանսկիզբն բանդ
 անցուոր ընդ ժամանակդ Հօր
 փառաւորեմք: Եւ քեզ մի-
 այնոյ սուրբ Երբորդութեանդ,

հաւասարապատիւ տէրու-
 թեանդ համարուն անբաժին
 ինքնութեանդ, օրհնաբանու-
 թիւն՝ գոհութիւն՝ զօրութիւն՝
 և անճառ վայելչութիւն մե-
 ծութեան՝ բարեվիճակ հար-
 թութեան զուգակշիռ հա-
 ւասարութեան յաւիտեանս.
 ամէն :

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ
 ԶՕՐԱԻՈՐ ԸՆԴԴԵՄ ԱՄԵՆԱՅՆ
 ԶԱՐԵԱՑ
 ԲՆ ԺԲ.

Ընկալ բաղցրութեամբ,
 տէր Աստուած հզօր, զդառ-
 նացողիս զաղաչանս : Մատիբ
 գթութեամբ առ սլատկա-
 ռեալս դիմօք : Փարատեան,
 ամենապարգեւ, զամօթական
 տխրութիւնս : Բարձ յինէն,
 ողորմած, զանբերելի ծանրու-
 թիւնս : Անջրպետեան, հնա-
 բաւոր, զմահացու կրթու-

Թիւնս: Աւարեան, միշտ յաղ-
 թող, ղեսքողին հաճուԹիւնս:
 Բացադրեան, վերնային, զմո-
 լելայն մառախուղ: Կնքեան,
 կեցուցիչ, ղկորուսչին ընթաց-
 մունս: Յրուեան, ծածկատես,
 զմբռնողին չար գտմունս:
 Խորտակեան, անքննին, զմար-
 տողին դիմեցմունս: Տեսա-
 նագրեան քո անուամբդ զու-
 ասնցոյց երդ յարկիս: Պար-
 փակեան քո ձեռամբդ զառա-
 տալ տաճարիս: Գծագրեան
 քո արեամբդ զմուտ սեմոց
 սենեկիս: Կերպացն զքո նը-
 շանդ ՚ի հետս ելից մաղթողիս:
 Ամբացն քո աշովդ զհանգրս.

տեանս խշտիս: Մաքրեցես
 ՚ի յաղբից զծածկարան անկող-
 նոյս: Պահեցես քո կամօքդ
 զտառապեալ անձն ոգւոյս:
 Անխարդախ արասցես զքո
 շնորհեալ շունչ մարմնոյս:
 Կացուցես շրջափակ զպար
 զօրուդ երկնայնոյ:

Կարդեցես ՚ի դիմի ընդդէմ
 դիւայն դասու: Տնւր հան-
 գիտ բերկրութեան, մահաւ
 հանգոյնս նիրհման ՚ի խորու-
 թեան գիշերիս: Բարեխօսու-
 թեամբ հայցուածոց սրբոյ
 Ատուածածնիդ և ամենայն
 ընտրելոց: Ամփոփեալ պա-
 րուրեան զպատու հան տեսու-

Թեանց, զգայարանացս իմաստից, անդարհութեան զետեղմամբ, ՚ի ծփական խռովութեանց, կենցաղական զբաղմանց, անըական երազոց, խօլականաց ցնորից: Յիշատակաւ քո յուսոյդ անվնասելի պաշտպանեալ, և սթափեալ վերստին ՚ի ննջմանէ ծանրութեանց, ամենազգաստ արթնութեամբ, հոգենորոգ զլաւարթութեամբ ՚ի քեզ արձանացեալ՝ զայս ձայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց, քեզ ամենօրհնեալ թագաւոր փառաց անձառից, փառաբանողաց երկնագումար

խմբից երգակցեալ՝ յերկինս սուաքել: Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՅԻՈՅՆ

Բա՛ն ԽԱ.

Որդի Աստուծոյ կենդանեաց, օրհնեալ յամենայնի հօրդ ահաւորի անքննին ճնունդ, որ տկարանայ առ ՚իքէն և ոչ ինչ. որ ՚ի ծագել անատուեր

նշու լից ողորմութեան քոյ
 փառաց՝ հալին մեղք, հալածին
 դեւք, ջնջին յանցանք, խղին
 կապանք, խորտակին շղթայք,
 կենդանածնին մահացեալք,
 բժշկին հարուածք, ողջանան
 վէրք, բառնին ապականու-
 թիւնք, տեղի տան տիրու-
 թիւնք, նահանջին հեծու-
 թիւնք, փախնսւ խաւարն,
 մեկնի մէգն, մերժի մառա-
 խուղն, փարատի մուայն, ըս-
 պսոռի աղջամուղջն, վերանայ
 մութն, գնայ գիշերն, տա-
 րաբրի տագնապն, չքանան
 չարիքն, հալածին յուսահա-
 տութիւնքն, և թագաւորի

ձեռն քս ամենակալ, քա-
 ւիչդ ամենայնի: Որ ոչ եկիր
 կորուսանել զմարդկան ոգիս,
 այլ կեցուցանել: Թո՛ղ ինձ
 զանթիւ չարիսն իմ՝ բազում
 ողորմութեամբդ, զի դու մի-
 այն ես յերկնի անձառ եւ
 յերկրի անզննին, ՚ի տարր
 քոյի, և յեղերս ծագաց աշ-
 խարհի, սկիզբն ամենայնի և
 յամենայնի ամենայն լրմամբ,
 օրհնեալ ՚ի բարձունս: Եւ քեզ
 ընդ Հօր և Հօգւոյդ սրբոյ .
 փառք յաւիտեանս. ամէն:

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆՍՐԵԿԱՅԻՈՅՆ

Բա՛ն Ղ. Գ. .

Աստուած յաւիտեանական,
բարերար եւ ամենակալ,
ստեղծիչ լուսոյ եւ յօրինիչ գի-
շերոյ, կեանք ՚ի մահու եւ լոյս
՚ի խաւարի, յոյս ակն ունո-
ղաց եւ երկայնամուտ թիւն տա-
րակուսելոց, որ ամենարուեստ
խմաստութեամբ քո դարձու-
ցանես յայդ զստուերս մա-
հու, աննուաղ ծագումն եւ
անմուտ արեգակն. քանզի
ոչ զօրէ ծածկել զփառս տե-
րութեան քոյ խաւար գիշերոյ:

Որում կրկնի ծուներ երկրպա-
զութեան ամենայն եղելոց,
երկնաւորաց եւ երկրաւորաց
եւ սանդարամետականաց, որ
լսես զհեծութիւն կապելոց
եւ հայիս յաղօթս խոնարհաց եւ
ընդունիս զիննդրուածս նոցա,
Աստուած իմ եւ թագաւոր իմ,
կեանք իմ եւ ապսււնն իմ,
յոյս իմ եւ վստահութիւն իմ,
Յիսուս Քրիստոս Աստուածդ
ամենայնի, սուրբդ հանգու-
ցեալ ՚ի հոգիս սրբոց, մխիթա-
րութիւն վշտոց եւ քաւարան
մեղուցելոց, որ գիտես զա-
մենայն յառաջ քան զիննին
նոցա. առաքեա՛ն զպահպանու-

զական զօրութիւն աջոյ քոյ և
 փրկեա՛ զիս յերկիւղէ գիշերի
 և ՚ի դիւէ չարէ : Որպէս զի
 զյիշատակ սոսկալի և սուրբ
 քոյ անուանդ միշտ համբու
 րեալ շրթամբք հոգւով ըզ
 ձութեան շնչոյ, կեցից պահ
 պանեալ ընդ այնոսիկ՝ որք
 կարդան զքեզ ՚ի բոլոր սրտէ :
 Եւ ՚ի դրոշմէ Խաչի քոյոյ նը
 շանիդ, զոր աստուածային
 արեամբ քով ներկեալ նորո
 գեցեր, և ՚ի նոյն շնորհ որ
 դեգրութեան զմեզ մկրտե
 ցեր, և ՚ի փառս պատկերի քոյ
 նկարեալ յօրինեցեր այսու
 պարգեւօք աստուածականօք

ամաչեացէ սատանայ, քակ
 տեսցին մեքենայքն, բարձ
 ցին որոգայթքն, պարտեսցին
 մարտուցեալքն, պակասեա
 ցին զէնքն սայրասուրբ, մեր
 ժեցի մէգն, փարատեսցի
 խաւարն, մեկնեսցի մառա
 խուղն : Բազուկ քո հովանա
 ցի, և աջ քո կնքեսցէ, վասն
 զի գթած ես և ողորմած, և
 անուն քո կոչեցեալ է ՚ի վե
 րայ ծառայից քոց : Եւ քեզ
 ընդ Հօր Հոգւովդ սրբով փառք
 և իշխանութիւն յաւիտեանս
 յաւիտենից, ամէն :

ԱՂԵՐՍ

ԱՌ՝ ՍՈՒՐԲ ՍՌԱՔԵԱԼՍԵ

Անմահ գառին հզօրի,
Որ միշտ զենեալ և կենդանի,
Երկոտասան գառանցդ խմբի,
Զեզ այս աղերս մատուցանէի:

Սուրբ Պետրոսի և Անդրէի,
Երկու եղբարց նախակոչի,
Յակօրոսի, Յովհաննիսի,
Զկնորս որդիքն Զերեթի:

Փիլիպպոսի, Բարթօղիմէի,
Թովմայի և Մատթէոսի,
Յակօր Ալփեայ Թադէոսի,
Շմաւոնի, Մատաթէի:

Երկոտասան առաքելոց,
Ի Քրիստոսէ պսակելոց:
Այս են բաղձանք սրտից մերոց:
Փրկել զմեզ յայտոց պղծոց:
Եւ լիցի պահապան ծառայիս
Աստուծոյ . ամէն:

Պարձանք հաւատացելոց ՚ի Քրիստոս
և գովեստ սուրբ Խաչին որ Երևեցաւ
Ճերուսաղէմ յառաջս կիւրղի հայ-
րապետին . Մայիսի է:

Սաչն Քրիստոնէից յոյս .
Խաչն կուրաց առաջնորդ .
Խաչն մոլորելոց դարձուցիչ .
Խաչն աղքատաց մխիթարու-
թիւն . Խաչն մեծատանց սանձ .
Խաչն ամբարտաւանից քակ-
տումն . Խաչն ակոյեան դիւաց .
Խաչն բանասարկուն յաղթու-

Թիւն. Խաչն մանկանց դաստի-
 արակ. Խաչն աղքատաց մե-
 ծու-Թիւն. Խաչն անյուսից
 յոյս. Խաչն նաւալարաց նա-
 ւապետ. Խաչն տագնապելց
 հանգիստ. Խաչն պատերազ-
 մողանց պարիսպ. Խաչն հայր
 որբոց. Խաչն վերսկացու ա-
 րեաց. Խաչն անիրաւաց դա-
 տաւոր. Խաչն արդարոց խոր-
 հրդակից. Խաչն նեղելոց հան-
 գիստ. Խաչն տղայոց պահա-
 պան. Խաչն արանց գլուխ.
 Խաչն ծերոց կատարումն.
 Խաչն խաւարելոց լոյս. Խաչն
 Թագաւորաց վայելչութիւն.
 Խաչն զէն յաւիտենական.

Խաչն բարբարոսաց ազատու-
 Թիւն. Խաչն անխրատից ի-
 մատու-Թիւն. Խաչն անօրի-
 նելոց օրէնք. Խաչն մարգա-
 րէից քարոզ. Խաչն առաքելոց
 պատմութիւն. Խաչն մարտի-
 րոսաց պարծանք. Խաչն վա-
 նականաց պահապան. Խաչն
 կուսանաց զգաստութիւն.
 Խաչն քահանայից ուրախու-
 Թիւն. Խաչն եկեղեցւոյ հիմն.
 Խաչն տիեղերաց զգուշու-
 Թիւն. Խաչն մեհենից աւե-
 րիչ. Խաչն բագնաց կործանիչ.
 Խաչն ճենճերաց ապականիչ.
 Խաչն Հրէից դայթակղութիւն.
 Խաչն ամբարշտոց կորուստ.

Խաչն տկարաց զօրութիւն .
 Խաչն հիւանդաց բժշկութիւն .
 Խաչն բորոսաց սրբիչ . Խաչն
 անգամալուծից ուղղիչ . Խաչն
 սպառնաց բժշկութիւն . Խաչն
 քաղցելոց հաց . Խաչն ծարաւե-
 լոց աղբիւր . Խաչն մերկաց վե-
 րարկու . Խաչն անբարբառ բա-
 րեխօս ծառայիս Աստուծոյ .
 ամէն :

ԱՆՈՒԱՆՔ ՍՈՒՐԲ ՆՇԱՆԱՑՆ
 ՈՐՔ ԵՆ ԲԱՐԵՒՍՍ ՎԱՍՆ ՄԵՐ

Բարեխօսութեամբ Աս-
 տուածային սուրբ նշանին և
 անբարբառ բարեխօսին Քրիս-
 տոսի վասն ազգի մարդկան՝
 սրբոց կենաց Խաչափայտին
 Քրիստոսի . Աւաղակին սուրբ
 նշանին . Վարազայ սուրբ նշ-
 անին . Երեւման սուրբ նշա-
 նին . Հաղբատայ սուրբ նշա-
 նին . Վանկոյ սուրբ նշանին .
 Կողբայ սուրբ նշանին . Ադի-
 նեայ սուրբ նշանին . Սերբիայ
 սուրբ նշանին . Մառառայ
 սուրբ նշանին . Գանձասարայ

սուրբ նշանին : Եւ Քրիստոսի
 սուրբ գեղարդին . Գետար-
 գել սուրբ նշանին . Ապարա-
 նից սուրբ նշանին . Կարմրակ
 սուրբ նշանին . Սքանչելագործ
 սուրբ նշանին . Ծիծուան սուրբ
 նշանին . Աղթամարայ սուրբ
 նշանին . Սանահնու սուրբ
 նշանին . Կիարոսի սուրբ նշա-
 նին . Վարոսի սուրբ նշանին .
 Կոստանդիանոսի սուրբ նշա-
 նին և Տապանակի սուրբ նշ-
 նանին . Վրաց Հոռոմոց սուրբ
 նշանին . Կոստանդնուպոլսոյ
 սուրբ նշանին . Հապեշու և
 Խաթոյ սուրբ նշանին . Հա-
 ցունեաց սուրբ նշանին որ 'ի

դալստեանն յառաջագոյն .
 Գայլակայ սուրբ նշանին . Հըն-
 դու սուրբ նշանին . Կապնկայ
 սուրբ նշանին . Պիղեռու սուրբ
 նշանին : Հռիփսիմէի սուրբ
 նշանին . Բոգու սուրբ նշանին .
 Սարի սուրբ նշանին : Եւ այլ
 ամենայն սուրբ նշանացն որք
 ընդհանուր տիեզերս իցեն՝
 սոցին սուրբ և արժանաւոր
 աղօթիւքն և անբարբառ բու-
 րելիս սու թեամբն ողորմեա՛
 ծառայիս քոյ :

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԶՈՐ ԱՐԱՐ

Եւ Քրիստոս բժշկեաց ՚ի ժո-
ղովրդենէն բազում հիւանդս .
լուսաւորեաց զկոյրս, հալա-
ծեաց ՚ի մարդկանէ զդեւս,
սրբեաց զքորոսս, գնացոյց
զանդամալլածն՝ որ ՚ի բեթհէզ-
դայ անկեալ դնէր երեսուն
և ութ ամ, և յարոյց ՚ի մե-
ռելոց զչորեքօրեայ մեռեալն
և սյլ անթիւ սքանչելիս և
հրաշագործութիւնս արար .
Նոյն ողորմութեամբն իւրով
հեռի արասցէ ՚ի մէնջ զգլու-
խացաւն, զաչաց ցաւն, զա-

կանջացաւն, զատամանց ցաւն,
զարտացաւն, զմիջաց ցաւն,
զկշտացաւն, զխիթն որովայնի,
զճնկացաւն, և յամենայն
ցեղ ցաւոց ազատեսցէ, և
օգնական և պահապան լիցի
ճառայիս Աստուծոյ . ամէն :

Վերոտին յաւելուած կրկին հեծու-
թեան նորին հսկողի առնայն աղերս
մաղթանաց բանի :

Ի ԽՅՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍԲ

ԸՆԴ ԲՍՈՍԻԾՈՅ

ԲՅՆ ԶԴ .

Ա. Ս. Ս. քրայ երկնաւոր, թա-
գաւոր բարձրեալ, Տէր բոլո-
րից, ամենից ակնկալութիւն,
ատեղծող տեսականաց, հաս-
տիչ իմանալեաց, պատճառ
եղանութեանց, կաղմիչ հան-
դերձեւաց, տուիչ լուսոյ, ա-
ռիթ առաւօտու, պատրաս-
տիչ վաղորդայնի, երեւեցու-
ցիչ երեկտրի, տարրիչ խա-
ւարի. արուեստաւոր բարե-

հրնար, իմաստութեան գոր-
ծօնեայ, քաւարան օրհնեալ,
հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցա-
ւոց, քակտիչ դառնութեանց,
պահպանարան հանգստեան,
հնարք նիրհման, յարմարիչ
քնոյ, պարգեւիչ ննջման .
չնչոյ յարակարգութիւն, ըզ-
գայնութեան տեւողութիւն .
ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ ա-
նրթոց, փոխարկութիւն զար-
հուրմանց, այլայլութիւն տրի-
բութեանց, խափանիչ խիթ-
մանց, ընդարձակիչ կարծեաց,
համադրութիւն ծփմանց, ա-
հապնութիւն խարդախմանց,
հարուածիչ դիւտոց, փախու-

ցիչ ակտից , ընկղմիչ գայ-
թակղութեանց :

Բ. Պաշտպանեան երկնաա-
տեղծ ձեռամբդ , զօրացն
բարձրացեալ քո աջովդ , ամ
փոփեան ամենակալդ թեւօք ,
ճաճկեան Աստուածեան իմա-
մօքդ , ամբացն վերսկացու-
թեամբ վերնայնոցդ . շուր-
ջանակի սարսապեան գումար-
տակօքդ անմահից , 'ի յամե-
նուստ պարփակեան կցորդու-
թեամբ հրեշտակացդ , վա-
նեան զընդդիմամարտն իմ զե-
նուորութեամբ զուարթնոցդ ,
պատասպարեան զսասանեալս՝
Աստուածածնիդ մաղթանօք ,

զբանակս անդրանկացդ բա-
րեկարգեան ինձ պահապան :
Բանց ընդ աչացս դիմաց եւ
զմտացս իմ տեսանելիս , ըզ-
գաստ արան ընդ ոգւոցս և
զճանրաբեռն կրիցս դանդա-
ղութիւն , վերացն Տէր 'ի ըզ-
գայութեանցս զմածեալս յի-
մարութիւն , բարձ , միայն բա-
րեգործ , զպատրուակիս թանձ-
րութիւն : Ընդ սկզբան բեր-
մանս լուսոյ՝ զողորմութիւն քո
ճագեան , ընդ ելից արեւուն՝
արդարութեան արեգակնդ 'ի
յանձկութիւն սրտիս մոցէ .
ճառագայթ քո փառացդ՝ 'ի
յիմաստիցս խորհրդանոց ջա-

հեցի: Խաչիդ տեսունսդ բու-
 թիւն ընդ շունչս և ընդ մար-
 մինս համասփիւռ տարածեա-
 ցի: Յանձն առնեմ քեզ յա-
 լուքս՝ դքս յարմարեալ տա-
 ղաւարս պահպանաւ ոգւոյս
 որ ՚ի սմին: Չի դու ես Սա-
 տուած անքննին, առ՝ ամենե-
 սին բաւական և յամենայ-
 նում բովանդակ, օրհնեալ
 յաւիտեանս. ամէն:

Ի ԽՈՐՈՅ ՄՐՏԻՅ ԽՕՍԻՐ
 ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Բա՛ն ԶԹ.

Սատուած և Տէր, կեանք
 և արարիչ, ողորմանձ, գթանձ,
 լոյս, երկայնամիտ, անոխակալ,
 մարդասէր, ամենապուժ,
 պարգեւատու, փրկիչ, օրհ-
 նեալ, գովեալ, բարեբանեալ:
 Գարան ամբուժեան, պատրս-
 պարան վստահութեան, ա-
 ռանց նենգութեան բարի,
 առանց խուարի ճառագայթ,
 քաւիչ մեղաց, ողջացուցիչ
 վերաց, անհատանելեաց հը-
 նարք, անմատչելեաց հպա-

ւոր , անյուսու թեան ելք ,
անուն քո խոստովանեալ Առ-
տուծոյ Որդի . և Հօր քոյ ընդ-
քեզ հզօրի , և ահաւորի , և
Հոգւոյդ ամենակալի և ընդ-
քեզ երկրպագելոյ՝ փառք
և պաշտօն գոհաբանութեան
Եւսեփեանս . ամէն :

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐՏԻՑ ԽՕՄԲ
ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

Բան Գ .

Ո . Բարերանեալ Աստուած
երկնաւոր , միայն արարիչ ,
Տէր ամենակալ , մեծութիւն
ահեղ . գթութիւն օրհնա-
բանելի . ողորմութիւն խոս-
տովանելի . բարերարութիւն
երկրպագելի . խնամակալու-
թիւն պաշտելի . մարդասի-
րութիւն տօնելի . պահպա-
նութիւն խնկելի . բարձրեալ
անքննին . մերձաւոր կամա-
րար . ապաւէն անկապած ելի .

մխիթար սրտից . փարատիչ
 վշտաց . ապաքինիչ ցաւոց .
 սպառումն վհատութեանց .
 բարձումն պարտեաց . փո-
 խարկիչ կարեաց . կարգաւո-
 ըիչ կրից . յարմարիչ բանից .
 տանձարկու լեզուի . շրջադ-
 րութիւն շնչոյ . կացուցիչ
 հագադի . ամփոփիչ խորհրդ-
 քոց . կրթարան կամաց . ար-
 ձանացուցիչ յուզմանց . հան-
 դարտութիւն մրրկաց . խա-
 ղաղութիւն ծփանաց . որ
 ունիս զթեւոց ամենրնից
 իշխանականիս , և իմաստու-
 թեամբ նուաճեալ առ քեզ
 դարձուցանես :

Բ. Պահարանեալ միշտ ե-
 րախտաւոր , որ հեղութեամբ
 անհպարտութեան երկայնա-
 մտեալ հանդէս տենչանօք
 անձառ հրաշիւք յանձինս
 սրբոց Թաշաւօք էից համայ-
 նից , ամենայնիւ ծանուցեալ
 գթած . սկիզբնասայր և նա
 խաչուիղ սիրայն ընթացից .
 ճանապարհ կենաց . որ ա-
 ռաջնորդես քաղցրութեամբ
 դիմելոյս 'ի լոյսդ վերին :
 Ձեռնկարու մեծ վտասաւ-
 թեան , սր ոչ թողացուցանես
 դայթակցելոյս 'ի վայր կոր-
 ծանիլ . յուսոյ կերպորան ,
 ճշմարիտ առհաւատչելու ա-

դաչողաց մատանց յայտնի ե-
 րեւեալ, ապաւինութիւն հան-
 գըտեան, որ ոչ երբէք մատ-
 նեւ վտանգի դատասարտու-
 թեան: Ազատութիւն շնոր-
 հաձիր, որ տաս լիապէս ա-
 ռանց փոխատրութեան փր-
 կանաց, աւատութիւն ան-
 նախանձելի, որ քոյին փառա-
 ւորութեամբ զանարգ նիւթ
 հողոյս ձօնացուցանես: Պայ-
 ծառութիւն անսուեր, որ
 ճառագայթիւք ահեղ բարձ-
 րութեան սարածածկեալ ըզ-
 թշուառս՝ կրկին բարգաւաճ
 առնես: Քաւիչ մեղանաց բող-
 մաց, որ ղհերքեալս ՚ի փր-

կութենէ առաջնովն սպծա-
 ռութեամբ նորոգել՝ վերստին
 վայելչացուցանես: Հնարաւոր
 դիւրահաս առ ամենայն համ-
 բաւ գերամբարձութիւն յա-
 ւէտ յառաջեալ, ելք վտա-
 հութեան առ խոստացելոցն
 վայելս, երանութիւն անձ-
 կալի, յոր ղկենդանութիւն
 շնչոյս լքանելն է ակորժելի,
 ղի ղքեղ գտից կենդանի:
 Կամք անփոխադրելի առ ՚ի
 քաւութիւն գերւոյս զօրա-
 ցեալ ամենագովելի, անոր-
 խալելի դեղ կենաց, որ և
 մեռելոց բնաւին եղծելոց
 առնես զբանջելս: Ամենա

ատեղծ աներկբայելի, որ ըզ-
հուրք կիզեալն, և զհողմով
հոսեալն, և զժանեօք դաղա-
նաց ծախեալն, 'ի բլթթեւ
ական նովին հիւթականու-
թեամբ անպսկաս յարուցա-
նես: Անհաւասար համարձա-
կութիւն, յորում Աստուած-
օրէն պարծանօք պարծիլն է
իրաւացի:

Գ. Հայենաց Տէր յերկնից
զուարթ քաղցրութեամբ յա-
մենակործան վտանգ նեղե-
լոյս, և արն անդորր հանգըս-
տական դիւրաւոր 'ի բազմա-
տապնապս հեծութենէ: Եւ
զյարուցեալ գումարս սա-

տակչացն, եթէ սպառազէկբ
այրական դժնեայ հնարաւո-
րութեան բուռն մարտակցաց
պատկանեալ զինուք, եթէ
մեղաց տգեղ եւ քո ատելի
կերպարանք, եթէ ցաւոց և
ախտից վատնիչ և կորստական
նշմարանք, մեքժեցես, հան-
ցես, հատցես, խափանեցես
եւ հարածեցես՝ հեռի սահ-
մանաւ իսպառ տարագրեալ
անդարձ որոշմամբ վերստին
կորստեան. և կառուցես,
կացուցես նպատակ կենաց
եւ ամուր մահարձան՝ զնշան
Խաչիդ ապաւինելոյս 'ի քեզ
փրկութիւն: Եւ յայսմ ան-

պարտ և անպատիր և անվա-
 նելի արուեստից ահաւորիդ
 մեծութեան, լուծցին սրտ-
 դայթքն գաղտնածածուկ սա-
 տանայականք. կապտեցին
 մեքենայքն, վասնեացին դայ-
 թակղութիւնքն, խայտառա-
 կեացին հաղբիցն դրութիւնք,
 յայտնեացին երեւոյթք որ-
 սոյն. դայցին նենգողին ծու-
 ղակք, վերացին վարմին վե-
 բարկութք, տոչարեացին որո-
 մանցն բոցք, նզովեացին բըռ-
 նաւորին չարաբանութիւնք,
 կարեացի լար խաբէութեան
 ՚ի մահ սրտոյն, պարզեացին
 պատրաղին բանասրկութիւնք.

պոկասեցին զէնք զըպար-
 տողին, անկցին սուսերք մա-
 հաբերին, սուզեցին սադ-
 բողին պատրաստութիւնք,
 արձակեցին տառուք տաղ-
 նագողին: Ս. յայլեացին սուտ
 կերպարանք կեղծաւորին,
 աստակեցին խրոխտականայն
 խիստ յարձակմունք, զբուես-
 ցին կցորդութիւնք կերչացն,
 բաժանեացին աղինք աւազա-
 կոցն, քայքայեացին բոյլք
 բարբարոսացն, քանդեցին
 ամբոցք ասրատամբողացն, ար-
 զելլցին ամպրոպք յանդգնե-
 լոցն, փարատեացին փորձողին
 անձրեւք, հալեացի և զամա-

բեցի եղեամն ազանդաւօ-
րին : Խորտակեցի եղջիւր
գոռողին , մանրեցին ամ-
բառնայիք դրօշկն կերպա-
րանաց . փշրեցին ամբար-
հաւածութիւնք հպարտացե-
լոցն , նահանջեցին դիմեց-
մունք ճակատելոցն . քակ-
տեցին միտքանութիւնք դօ-
րացն Բեղխարոյ , թէ անմար-
մինք և եթէ մարմնաւորք ,
փախիցեն ընդ նոյն ճանա-
պարհ 'ի մի շաւղաց հետոց'
յեթին տարակցս , 'ի գութն
ինձ փորեալ 'ինքեանք ընկ-
ձեացին : Յեղանակեցին ձմե-
րունք ձանձրացուցին , հատ-

ցի կասն կցորդութեան մըշ-
տաջան աւազակին , նողկացի
մտացս կացից' համբոյր շող-
քորթին . ընդ միջեալ մեկ-
նեցին նետածգութիւնք նեղ-
ջին , կացցի 'ի սասանման նաւ-
խարգախողին . խլեցին յար-
մատոց անտի ատամունք խա-
նայիցս ճանողին :

Դ . Վասն փայտիդ օրհ-
նութեան կենաց , յորում
պրկեցար Սատուածդ անլմ-
բունելի . յիշտակաւ բե-
ւեռացդ , որով 'ի գործի
մահուն մածուցար արարիչդ
երկնի և երկրի , արեամբդ
տերունականաւ , որով զվն-

չայն մեծ կարգիւ ածեալ
 որոացար . լեղւոյն դառնու
 թեամբ , զոր արբեալ՝ զդե
 ղատուութիւն կորուսչին ար
 տաքս հեղեր , սլ սոմարանու
 թեամբ ըղձական ճառիւք
 կրկն տարապիւլեաց , որով
 զլրբութիւն հակառակողին
 բմբերանեալ ամաչեցուցեր .
 անուամբդ անհասականաւ ա
 մենայնիւ անթարգմանելոյդ ,
 յորմէ դողան և դատապար
 տին սոսկացեալ սաստիկ սար
 սափմամբ բնութիւնք ամե
 նայն երեւութից և աներե
 ւութից , եղևցին այս ամե
 նայն պարգեւք շնորհաց խոս

տովաներայս 'ի պաշտպանու
 թիւն , 'ի բժշկութիւն եւ 'ի
 քաւութիւն : Եւ մահաբեր
 դառնաթոյն օձին , եւ որ 'ի
 նմա սղղեաց տիեղերադա
 չարութիւնն , 'ի սատակումն
 եղևցի նորին . նայն ինքն 'ի
 կորուստ եւ յանբժշկական
 հարուած տանջանայն՝ սովա
 մասնեացի , կապեացի և ըմ
 բունեացի : Եղևցի ողորմու
 թիւն ստեղծողիդ ընդ իս ,
 և շունչ ուբոյս իմ ընդ քեզ
 անբաժանօրէն կապու միտ
 ցեալ 'ի մի :
 Եւ որ որ ընթերցցի զայս
 աղերս ձայնի մաղթանաց դոչ

ման՝ աղօթից հայցման՝ ծերոյ
 և տղայոյ, կուսի և երիտա-
 սարդի, և եթէ յաղախնեաց
 որ պաղատեցի Աստուած-
 սիրաբար, հաւասարապէս
 անաչառութեամբ ընկալցին
 ՚ի քէն մասն երանութեան,
 պարտուց աղատութեան,
 հաստեալ վերտին յանարա-
 տութիւն նորոգ մաքրու-
 թեան, նկարեալ դարձեալ
 զբոյգ կերպարան անփոփո-
 խելի: Ահա տիրապէս հնա-
 բաւոր զօրեղ, անպստում,
 անհաս, անիմանալի, տեսցես
 աստանօր ՚ի հառաչանս կող-
 կողանաց այսր հեծութեան,

որ ՚ի բոլորից շրթանց ընծա-
 յեալ քեզ մատուցանի, վասն
 Հօր քոյ երկնաւորի և բարե-
 րարի, և Հոգւոյն սրբոյ փա-
 ռակցի եւ կենդանատուի.
 Աստուածածնիդ բարեխօսու-
 թեամբ, եւ խնդրուածովք
 ամենայն սրբոց: Զի դու ըս-
 տեղծեր զամենայն, և ՚ի քէն
 եղէն ամենայնք, և դու աի-
 բեռ ամենայնի, և քեզ փառք
 յամենեցունց, միզ յիսկու-
 թենէ անժամանակ Յրրոր-
 դութեանդ, զուղակցապէս
 փառաւորեալ յանբաւս, եւ
 յաւխտենից յաւխտեանս.
 ամեն:

Ի ԽՈՐՈՑ ԱՐՏԻՑ ԽՕՍԲ
ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՑ

ԲՆՆ ԶԵ.

Ա. Արեգակն արդար, ճա-
ռագայթ օրհնեալ, լուսոյ
կերպ սրան, փափ սգ անձկու-
թեան, բարձրեալ անքննին,
զօրեղ անպատում, բարեոյ
բերկրութիւն, յուսոյ տեսու-
թիւն, դովեալ երկնաւոր, թա-
գաւոր փառաց, Քրիստոս ա-
բարիչ խոստովանեալ կեանք:
Եւ արդ՝ զթերութիւն վրի-
պանաց բազմատեսալ ձայնի
եղկելոց՝ ամենազօրդ բանի-
լցեալ մատուցես յաղերս

(155)

հաճութեան Հօր. բումբարձ-
րելոյ: Որ վասն իմ 'ի փորձ
եկիր անիծից, կերպաբանեալ
զիմ նմանութիւն՝ ամենեւին
կենաց օրհնութիւն, վերնոց
եւ ներքնոց բարեխնամող
տեսուչ համայնից: Զի թէ
յոնձն առեր մեռանիլ վասն
իմ՝ Ատուած և Տէրդ բոլո-
րեցուն, սրչափ հաճեացիս ա-
ռաւել և այժմ վտանգաւորս
կրից կարեկցիլ, ընդ իմ պար-
տաւորիս միշտ աղօթելով
ազգակցաւ մարմնոցդ առելոյ
'ի մէնջ՝ առ համապստիւղ
բո Հայր:

Բ. Եւ վասն արեանդ պա-

առականի միշտ մատուցելոյ
 ՚ի հաճութիւն կամաց առաք-
 շիդ՝ բարձցին վտանգք մե-
 ղուցեալ դատասարատելոյս .
 թողցին պարտիքն . ապաքի-
 նեցի ամօթն . մոռացին
 պատկառանքն . բարեգոր-
 ծեացին դատակնիքն . սատա-
 կեցին սրդունքն . վերացի
 լալն , հանդարտեացէ՝ կրք-
 ճումն ատամանցն . սպտեա-
 ցին սղբքն . հացոցին արտա-
 տուքն . մերժեցի սուղն . հա-
 լածեցի խաւարն . վառնեցի
 հուրն սաստկութեան . հեր-
 քեցին տանջանարանքն բազ-
 մոյս քան մօրինակք :

Գ . Եկեացն գթութիւնք
 կամողիդ եւ պարգեւողիդ
 կենաց ամենկց . ծագեացի
 լոյսդ . արագեացէ փրկու-
 թիւնդ . հասցէ օգնութիւնդ .
 ժամանեցէ այցելութիւնդ .
 կանխեացէ ցօղդ ողորմու-
 թեան , յառաջեացէ արբուսցէ
 զանդաստանս պասքեալ՝ ան-
 կեալ ոսկերացս թշուառու-
 թեամբ ՚ի վիհն մահու . ծաղ-
 կեցուցէ պողարերեացէ բա-
 ժակդ երկնաւոր արեան կե-
 նարարիդ՝ զերկիրս խնամեալ
 տուրն լուսոյ , որ անծախա-
 պէս միշտ պատարագի յի-
 շատակ կենաց փրկութեան

հոգւոց ննջեցեալոց : Ձի ամե-
նայնիւ մահացեալ հոգիս
մարմնովս մեղաց՝ շնորհօք քո՝
զթանձ , 'ի քեզ զօրացեալ
քեւ նորոգեցայց , զատեալ
'ի մեղաց անմահ կենդանու-
թեամբ 'ի յարութեանն ար-
դարոց . Հօք քում օրհնեցեալ
Ընդ որում քեզ փառք , եւ
Հոգւոց սրբոց բարեբանու-
թիւն՝ վայելչական գոհու-
թեամբ , այժմ եւ միշտ եւ յա-
ւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Գոհանամք զքէն , ո՛վ ա-
մենասուրբ Երրորդութիւն ,
Հայր եւ Որդի եւ Հոգիդ սուրբ
որ ասացեր արասցուք մարդ
ըստ պատկերի մերում , եւ ա-
ռեր հոգ յերկրէ , եւ փշմամբ
օրհնեալ շնչոյ քոյ դոյացուցեր
զմարդն Ադամ , վասն որոյ
օրհնեմք զմեծութիւն քո :
Գոհանամք զքէն , Տէր , որ
զմարդն Ադամ զարդարեցեր
եօթնարփեան շնորհօք եւ եր-
կոտասան փառօք . վասն որոյ
օրհնեմք զշնորհս քո : Գոհա

նամք զբէն, Տէր, որ 'ի դը-
րախան Յղեմ եգեր զԱդամ
անձառելի անպատմելի, եւ
հիահրաշխնդութեամբ. վա-
սրն որոյ օրհնեմք զարարչու-
թիւն քո: Գոհանամք զբէն,
Տէր, որ յետ պատրելոյն Ա-
դամայ՝ յԱրգեղայոս անուն
օձէն, և արտաքսելոյն 'ի դը-
րախտէն, որով 'ի դժոխս գը-
րուեցաւ, աղատեցեր. վասն
որոյ օրհնեմք զփրկութիւն քո
Գոհանամք զբէն Տէր, որ ա-
ռաքեցեր զանդրանիկն քո
զՄիածին Բանն՝ որ վասն մե-
րոյ փրկութեան խաչեցաւ,
թաղեցաւ, յարեաւ, համ-

բարձաւ. վասն որոյ օրհնեմք
զմեծ մարդասիրութիւն քո:
Գոհանամք զբէն, Տէր, որ
զսուրբ մարմին և զսուրբ ա-
րիւննորա պարգեւեցեր մեզ
կերակուր հոգւոյ և կենդա-
նացուցիչ. վասն որոյ օրհնեմք
զպարգեւս քո:

Գոհանամք զբէն, Տէր, որ
զմկրտութիւն ուսուցեր 'ի
Յորդանանէ, և կոչեցեր 'ի խա-
ւարէ 'ի լոյս: Եւ ետուր Յոր-
դէգրութիւնն վերին. վասն
որոյ օրհնեմք զնորհաբաշ-
խութիւն քո: Գոհանամք ըզ-
բէն, Տէր, որ եօթն խորհուրդ-
եկեղեցւոյ կազմեցաւ 'ի քո-

յինդ շնորհէ, և խոստովանու
 թեամբ թողութիւն շնորհե
 ցեր. վասն որոյ օրհնեմք զա
 ռատապարգեւ. գթութիւն
 քո: Գոհանամք զքէն, Տէր,
 որ անձրեւ և ցօղ տաս երկ
 բի, և բուսանին հաց և հան
 դերձ և ամենայն մտեղեաց
 կերակուր: վասն որոյ օրհ
 նեմք զբազմաբաշխ ողորմու
 թիւն քո: Գոհանամք զքէն,
 Տէր, որ տաս յաջողութիւն
 վատտակոց մերոց, և շնորհս
 արուեստաւ որաց. վասն որոյ
 օրհնեմք զբազմաբուեա
 տեսչութիւն քո: Գոհանամք
 զքէն, Տէր, որ միշտ բաղդ

լութեամբ հայիս յարարածս
 քո, և օր ըստ օրէ շնորհես
 զբազմաղեղ ողորմութիւն քո.
 վասն որոյ օրհնեմք զանչափ
 գթութիւն քո: Գոհանամք
 զքէն, Տէր, որ մեղաւորաց և
 զղջացելոց թողութիւն շնոր
 հես, ներես, և ոչ եղծանես
 վասն որոյ օրհնեմք զանյիշա
 չարութիւն քո: Գոհանամք
 զքէն, Տէր, որ զեղանակս
 տարւոյն՝ զամառն և զձմեռն,
 զաշունն և զգարունն արա
 բեր ըստ բնութեան մերում.
 վասն որոյ օրհնեմք զարարչա
 գործութիւն քո: Գոհանամք
 զքէն, Տէր, որ յայսմ ամի եւս

ապրեցուցեր զմեզ անվրդով,
 անմահ և անկասկած. վասն
 որոյ օրհնեմք զտէրութիւն. քո
 Գոհանամք զբէն, Տէր, որ
 զմեզ 'ի մահտարածամէ և
 յամենայն պատահարաց պա-
 հեցեր. վասն որոյ օրհնեմք
 զպահպանութիւն. քո: Գոհա-
 նամք զբէն, Տէր, որ 'ի հըր-
 կիզութենէ, 'ի հեղեղէ, 'ի
 շարժմանէ, 'ի կայծականց,
 'ի խորշակէ և 'ի սատակմանէ
 ապրեցուցեր. վասն որոյ օրհ-
 նեմք զապաւինութիւն. քո:
 Գոհանամք զբէն, Տէր, որ
 օրհնեցեր 'ի լերինն Ձիթե-
 նեաց զԿաթողիկոսունս, ըզ-

Պատրիարքունս և զՆախկո-
 սոսունս՝ որ ճրագ և լոյս ե-
 ղեն աշխարհի. վասն որոյ օրհ-
 նեմք զնորհաբաշխութիւն. քո:
 Գոհանամք զբէն, Տէր, որ ըն-
 ձեռեցեր ադամեանս բնու-
 թեան. քահանայութիւն՝ որ
 հրեշտակաց էր կարգ, յա-
 զագս թողութեան յանցանաց
 մերոց. վասն որոյ օրհնեմք
 զփրկութիւն. քո: Գոհանամք
 զբէն, Տէր, որ զսարկաւա-
 գունս, զպաշտօնեայս՝ և ըզ-
 ջահնկալս սահմանեցեր. վասն
 որոյ օրհնեմք զլուսաւորու-
 թիւն. քո: Գոհանամք զբէն,
 Տէր, որ զբանաւոր հօտ՝ ըզ-

ժողովուրդս քո, ընկալեալ
 ունիս 'ի ճոց քո, եւ որպէս
 զտապանն Նոյեան ազատես
 'ի հեղձմանէ մեղաց, վասն
 որոյ օրհնեմք զգարմանահը-
 րաչ զթութիւն քո: Գոհա-
 նամք զքէն, Տէր, որ զմեղու-
 ցեալ ժողովուրդն ոչ պատ-
 ժես 'ի տան քում քաւարա-
 նի, այլ զդարձումն նկատես,
 վասն որոյ օրհնեմք զերկայ-
 նամտութիւն քո: Եւ վասն
 մեծի եւ բարձու ողորմու-
 թեան քոյ, խոնարհեցն, Տէր,
 զունկն քո 'ի ժամուս յայս
 միկ եւ տուր մեզ յերկնից
 'ի սրբութենէդ՝ շնորհ, ձիբ,

ողորմութիւն, քաղցրութիւն,
 կարողութիւն, մեղաց թո-
 ղութիւն, առատութիւն, մե-
 ծութիւն, աշխարհիս խաղա-
 ղութիւն, խնդութիւն, լու-
 սաւորութիւն, հաւատ, յոյս,
 սէր, մաքրութիւն, առաքի-
 նութիւն, բարեաց լիութիւն,
 հանդարտութիւն, անդոր-
 րութիւն, զօշնութիւն, հաշ-
 տութիւն և օրհնեալ արքա-
 յութիւն: Եւ քեզ ընդ Որդ-
 ւոյ, եւ ընդ սուրբ Հոգւոյդ
 վայելէ փառք և պատիւ յա-
 ւիտեանս, ամէն:

ՎԵՐՁ

Յ Ա Ն Կ

ԵՐԵՍ

Հաւատով խոստովանիմ	7
Աղօթք պահպանութեան	22
Աղօթք վան կապանաց՝ դիւաց	49
Աւետարան ըստ Մատթէոսի . Եւ մինչդեռ անցանէր	52
Աւետարան ըստ Մարկոսի . Եւ եւ լուր նորա	54
Աւետարան ըստ Դուկասու . Եւ եղև ընդ աւուրսն	56
Աւետարան ըստ Յովհաննու . Յետ այսորիկ տօն էր	59
Դարձ կ'սպրիանոսի	63
Աղօթք Յովհաննու Գառնեցոյ առ սուրբ Աստուածածինն	84
Աղօթք Յովհաննու Գառնեցոյ վան ճանապարհի	89
Աղէրս վան զաւակ ծնանելոյ	91

ԵՐԵՍ

Աղերս առ սուրբ Ստեփաննոս . . . 94

Աղօթք զօրաւոր առ երկնային զօրս . . . 95

Աղօթք առ սուրբ զինուորս
Քրիստոսի 97

Աղօթք վասն ական և շէղուի . . . 98

Աղօթք Գրիգորի Լուսաւորչի . . . 99

Մաղթանք առ սուրբ Լուսա
ւորիչն մեր 103

Աղօթք առ դրանն Ս. Եկեղեցւոյ . . . 104

Բան Գրիգորի Նարեկացւոյ ընդ
դիմամարտ դիւաց 105

Մաղթանք Նարեկացւոյ ընդ
դէմ ամենայն շարեաց . . . 111

Աղօթք Նարեկացւոյ . Որդի!
Աստուծոյ կենդանւոյ . . . 115

Աղօթք Նարեկացւոյ . Աս
տուած յաւիտենական . . . 118

Աղերս առ սուրբ Առարեալն . . . 122

Գովեստ սուրբ Խաչին 125

Անուանք սուրբ Նշանացն 127

Հրաշագործութիւն Քրիստոսի . . . 130

ԵՐԵՍ

Բան Նարեկացւոյ . Սրբայ
երկնաւոր 132

Բան Նարեկացւոյ . Աստուած
և Տէր 137

Բան Նարեկացւոյ . Բարեբանեալ
Աստուած երկնաւոր 139

Բան Նարեկացւոյ . Արեգակն
արդար, ճառագայթ 154

Գոհաբանութիւն առ երկինս 159

1800

... ..
 1799 . . . . .
 ... ..
 1798 . . . . .
 ... ..
 1797 . . . . .
 ... ..
 1796 . . . . .
 ... ..
 1795 . . . . .
 ... ..
 1794 . . . . .
 ... ..
 1793 . . . . .
 ... ..
 1792 . . . . .
 ... ..
 1791 . . . . .
 ... ..
 1790 . . . . .

10

